THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
JAN 8
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS

A
JEWISH
CANADIAN
DAILY
Circulated
All Over
CANADA
And Abroad

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

פּאליטיש
אומאפּהענגיג
נאציאנאל
א צייטונג וועלכע גיט
פרייהייט פון אויסדרוק
צו אלע שיכטען.

VOLUME IXX No 7760 Monday, January 4th, 1932 יום ב׳, כ״ח טבת, פרשה וארא, תרצ״ב. טאראנטא, מאנטאג דער 4־טער יאנואר, 1932. PRICE THREE CENTS

קיינע אנטי־אידישע עקסצעסען וועלען מער ניט פארקומען אין פוילישע אוניווערזיטעטען פארזיכערט בילדונגס־מיניסטער

אין אן ענטפער אויף דער „קאלא"־אינטערפעלאציע, זאגט דער מיניסטער, אז יעדער פרישער פארזוך פון עקסצעסען געגען אידען אין אוניווערזיטעטען און אנדערע לערן־אנשטאלטען וועט אונטערדריקט ווערען מיט אן אייזערנער האנט. — דערציילט אז א סך בונטאווטשיקעס זענען ארויסגעווארפען געווארען.

ווארשע יאנ. 3, (איטא).

אנטי־אידישע עקסצעסען אין פוילישע אוניווערזיטעטען וועלען מעהר קיינמאל ניט פארקומען, האט דער בילדונגס־מיניסטער יעדזשיעיעוויטש דערקלערט אין זיין ענטפער אויף דער „קאלא" אינטערפעלאציע פון דעם 6־טען נאוועמבער.

דער מיניסטער זאגט אין זיין ענטפער, אז די פיהרער און באאמטע פון אוניווערזיטעטען און אנדערע לערן־אנשטאלטען פארדאמען עמפאטיש און באדויערען די אנטי־אידישע עקסצעסען.

דער מיניסטער שטרייכט אונטער, אז פון 425 ארעסטירטע סטודענטען זענען הונדערטער טראנספערירט געווארען צום פראקוראטאר, איינשליסענדיג עטליכע אידען. אנדערע זענען באשטראפט געווארען דורך דיסציפּלינארע מיטלען, און א סך סטודענטען און שילער זענען אויסגעשלאסען געווארען פון די אוניווערזיטעטען און שולען.

אן אונטערזוכונג איז פאראָרדענט געווארען געגען דער פאליציי, וועלכע איז באשולדיגט געווארען אין ניט טאן איהרע פליכטען.

„אויב א נייע אגיטאציע זאל פאראורזאכען פרישע אויסברוכען, עט עס אונטערדריקט. ווערען מיט אלע מעגליכע מיטלען וועלכע ליגען אין דער מאכט", פארענדיגט דער מיניסטער זיין ענטפער.

נאך פיער ארעסטירט פון קידנעפערס באנדע

שיקאגא, יאנ. 3. — נאך פיער ארעסטען זענען געמאכט געווארען פון דער קידנעפער באנדע וועלכע איז מיט א פאר טעג צוריק אנטדעקט געווארען.

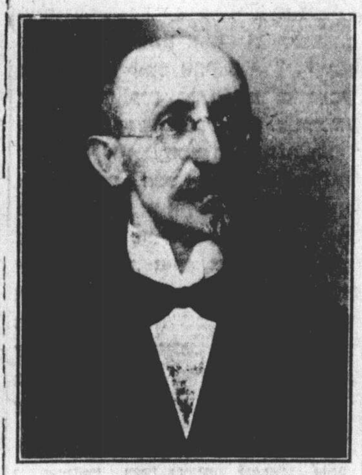

ל. לעווינסקי

אמעריקע'ס קאנסיל אין מאנדזשוריע צושלאגען פון יאפּאנעזער

מוקדען, מאנדזשוריע, יאנ. 3.

קאלווערט ב. טשעמבערליין, אמע־ געווארען ווען ער האט געוויזען די פאט־יאפּאנעזישע פאטרול־סאלדאטען מערדערליך צושלאגען געווארען, ווען ער האט געוואלט אריבערפאהרען אין זיין אויטאמאביל קיין כארבין. כאטש זיין צושטאנד ווערט ניט באטראכט אלס אן ערנסטער, פונדעסטוועגען ליידט ער אבער פון שווערע וואונדען אויפ'ן קאפּ און פנים וואס ער האט באקומען ווען די סאלדאטען האבען איהם געשלאגען, מיט פויסטען און שטעקענס איבער'ן קאפּ.

דער אנפאל איז אויף איהם געמאכט געווארען ווען ער האט געוויזען די פאטרול־סאלדאטען זיין דיפּלאמאטישע פּאספּארט, וועלכעס דערלויבט איהם צו אריבערפאהרען די גרענעץ קיין כארבין.

אן אונטערזוכונג איז אנגעהויבען געווארען.

טאראנטאר אידישער פיאנער און חשוב'ער עסקן ל. לעווינסקי, טויט

מיט דעם טויט פון ל. לעווינסקי האט דאס טאראנטא'ר אידענטום נעכטען פארלוירען איינעם פון איהרע ערשטע פיאנערען וועלכער איז צעהנדליגער יאהרען געווען איינער פון די הויפּט זיילען פון דעם געזעלשאפטליכען אידישען לעבען ביי אונז אין שטאדט.

די נייעס וועגען זיין טויט האט ארויסגערופען א געפיהל פון טיפען באדויערן ניט נאר אויף דער אידישער גאס וואו ער איז געווען ברייט און ווייט באקאנט אלס פילאנטראפּ און ווארימער נאציאנאלער איד, נאר פיעלע אנגעזעהענע קריסטליכע פערזענליכקייטען איבער'ן גאנצען לאנד, וועלכע זענען געקומען מיט איהם אין קאנטאקט, האבען אויסגעדריקט טיפען מיטגעפיהל און באדויערן פאר זיין טויט.

צווישען די פיעלע באדויערונגס־מעסעדזשעס פון גרויסע קאנאדער פערזענליכקייטען איז אויך פאראן איינע פון דעם קאנאדער עקס־פּרעמיער מעקענזי קינג, וועלכער האט שטענדיג געאכטעט דעם טאראנטאר אידישען פיאנער מ. לעווינסקי.

מר. לעווינסקי איז געבוירען געווארען אין יאהר 1867 און סואוואלק, פוילען, און אין יאהר 1882 איז ער געקומען קיין קאנאדע.

אנקומענדיג קיין טאראנטא האט ער זיך גלייך אריינגעווארפען אינ'ם אידיש־געזעלשאפטליכען לעבען און איז באלד געווארען גאר אקטיוו. צווישען די אינסטיטוציעס וועלכע ער איז געווען איינער פון די ערשטע גרינדער און טעטיגסטע טוער זענען פאראן די יוניווערסיטי עוו. שוהל, די ציוניסטישע ארגאניזאציע, די בראנזוויק עוועניו תלמוד־תורה און אלע אנדערע תלמוד־תורות אין שטאדט האט ער געהאלפען בויען און גרינדען.

מר. לעווינסקי, וועלכער איז אמאל געווען אן ערפאלגרייכער געשעפטסמאן, לאזט איבער 5 קינדער — 4 זיהן און איין טאכטער, וועלכע איז אויך גוט באקאנט איז שטאדט אלס רעי לואיס (אדער מרס. דזשאשוא סמיט).

היינט, פונקט 12 אזייגער בייטאג, וועט זיך אנהויבען די לויה פון 357 פאלמערסטאן בולווארד, וואו הספדים וועלען געהאלטען ווערען. פון דארט וועט די לויה זיך ציהען צו דער בראנזוויק עוועניו ת"ת און נאכהער צו דער יוניווערסיטי עוועניו שוהל, פון וואנען ער וועט נאכדעם געבראכט ווערען צו קבורה אויף דעם דזשאונס עוועניו בית־עלמין.

לארד רעדינג באזוכט העברייאישען אוניווערזיטעט

ירושלים, יאנ. 3, (איטא).

לארד רעדינג האט באזוכט דעם העברייאישען אוניווערזיטעט, וואו די סטודענטען האבען איהם צוגעשטעלט א מעמאראנדום שילדערענדיג די צרות פון די אידישע סטודענטען איבער דער גאנצער וועלט, און זיי שלאגען פאר אז מעהר מעגליכקייטען זאלען געשאפען ווערען פאר מעהרערע אידישע סטודענטען אין העברייאישען אוניווערזיטעט.

רעדינג פאהרט מאנטאג (היינט) אפּ פון פאלעסטינע נאך עגיפּטען.

בריעף וועגען בשר־כשר מחלוקה

מארגען וועלען מיר אנהויבען דרוקען בריעף פון אונזערע לעזער אין וועלכע זיי דריקען אויס זייערע מיינונגען וועגען דער בשר־כשר מחלוקה וועלכע פלאקערט איצט ביי אונז אין שטאדט.

די בריעף זענען העכסט אינטערעסאנט, ווייל אין זיי שפּיגעלט זיך אפּ די מיינונג פון דער עפענטליכער אידישער מיינונג וועגען דער דאזיגער מחלוקה.

ל. לעווינסקי ע"ה

איז נעכטען געשטארבען און די לויה וועט זיין היינט פונקט 12 אזייגער בייטאג פון 357 פאלמערסטאן בולווארד, וואו הספדים וועלען געהאלטען ווערען פון די טאראנטא'ר רבנים.

די לויה וועט זיך נאכדעם ציהען צו בראנזוויק ת"ת און פון דארט צו יוניווערסיטי עוו. שוהל, פון וואנען עס וועט פארגעזעצט ווערען צו דעם דזשאונס עוועניו בית־עלמין, וואו ער וועט געבראכט ווערען צו זיין אייביגער רוה.

אלע פריינט און מיטגלידער פון די פיעלע ארגאניזאציעס וואו דער פארשטארבענער איז געווען טעטיג, זענען געבעטען צו קומען אפּגעבען דעם פארשטארבענעם דעם לעצטען כבוד.

ל. לעווינסקי ע"ה

357 פאלמערסטאן בולווארד, איז נעכטען געשטארבען. די לויה וועט זיין היינט 12 אזייגער בייטאג, פון פארשטארבענעם'ס וואוינונג.

אלע מיטגלידער און פריינט פון דער בראנזוויק תלמוד תורה און אויך אלע תלמידים זענען געבעטען צו קומען אין דער תלמוד תורה 12 אזייגער בייטאג, אפּצוגעבען כבוד דעם גרינדער פון דער תלמוד תורה.

באארד און לערערשאפט פון בראנזוויק ת"ת.

אלע מיטגלידער פון דער קהלה באארד

ווערען אויפגעפאדערט צו קומען צו דער לויה פון אונזער פארשטארבענעם באארד מיטגליד

ל. לעווינסקי ע"ה

די לויה וועט פארקומען היינט 12 אזייגער בייטאג, פון דעם פארשטארבענעם'ס וואוינונג, 357 פאלמערסטאן בולווארד.

מאיר שאפּירא, פרעז.

אלע מיטגלידער פון בני ציון

זענען געבעטען צו קומען צו דער לויה פון אונזער פארשטארבענעם חבר, דער באקאנטער כלל טוער

ל. לעווינסקי ע"ה

וועלכע וועט זיין היינט מאנטאג 12 אזייגער בייטאג, פון דעם פארשטארבענעם'ס וואוינונג, 357 פאלמערסטאן בולווארד.

ביי ארדער,
דזשי. קראניק, פרעז.

גאנדי היינט ארעסטירט

באמבעי, אינדיע, יאנ. 4. (מאנטאג פריה).

מאהאטמא גאנדהי, דער אינדיש־נאציאנאליסטישער פיהרער, איז היינט פארטאג ארעסטירט געווארען צום צווייטען מאל אין פארלויף פון די לעצטע אנדערהאלבען יאהר, און די נאציאנאליסטען אין אינדיע גרייטען זיך ווידער צו באנייען זייער ציווילען קאמף און באיקאט געגען ענגלאנד.

דער פרעזידענט פון דעם אינדיש־נאציאנאליסטישען קאנגרעס, וואלאבהאי פאטעל, איז אויך ארעסטירט געווארען צוזאמען מיט גאנדהי'ן. ביידע זענען זיי אפּגעפיהרט געווארען אינ'ם יעראוודא דזשייל אין פונא.

ער איז ארעסטירט געווארען בעת ער איז געשלאפען אויף א שטיינערנער פלאר, און ווייל מאנטאג איז זיין טאג פון שווייגען, דעריבער האט ער קיין ווארט ניט ארויסגערעדט.

דאס איז אן אנדייטונג אז דער וויצע־קעניג ווילינגדאן איז גרייט צו נעמען דראסטישע שריט.

9 פאליסלייט דערשאסן

ספרינגפיעלד מא., יאנ. 3.

דריי ברידער האבען היינט דערשאסען 6 פאליסלייט און אנדערע 3 פארוואונדעט, ווען זיי זענען געקומען צו ארעסטירען זיי. די ברידער זענען הערריי, פאול און דזשעניננגס יאנג.

די שיסעריי איז פארגעקומען אויף א פארם וואו די ברידער האבען געוואוינט, אין אזארק קאונטי, ניט ווייט פון ספרינגפיעלד.

די מערדער זענען דערווייל אנטלאפען און זיי ווערען ארומגעזוכט.

„דאס פּינטעלע איד" היינט אווענט אין סטענדערד

אין סטענדערד טעאטער ווערט היינט אווענט געשפּילט טאמאשעווסקי'ס באריהמטע אפּערעטע „דאס פּינטעלע איד".

כדי צו געבען א געלעגענהייט פאר יעדען איינעם צו זעהן עס, איז אראנזשירט געווארען אז די פארשטעלונג זאל געשפּילט ווערען לוידים פריי, דאס הייסט, אז פאר איין טיקעט וועט קענען אריינקומען א מאן און א פרוי.

„דאס פּינטעלע איד" איז א פּיעסע וועלכע איז באקאנט אויף דער גאנצער אידישער וועלט. די גאנצע טרופּע פון סטענדערד טעאטער באטייליגט זיך אין דער דאזיגער פארשטעלונג, וועלכעס פארזיכערט שוין דעם דערפאלג פון דער פארשטעלונג.

ע. פּ. סינגער וועט פארשלאגען א „ביל" אין לעדזשיסלייטשור געגען דיסקרימינאציע פון פייער אינשורענס קאמ[illegible]עס

N Y Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK N Y

אין א רעדע אין יוניווערסיטי עווענױ שוהל האט מר. סינג[illegible] אווענט דערקלערט, אז ביי דער קומענדער סעסיע פון לעדזשיסלייטשור [illegible] פארשלאגען א ביל צו אמענדירען דעם אנטעריא אינשורענס עקט. — וועט [illegible]ען אז פייער אינשורענס קאמפּאניעס זאלען מעהר ניט קענען דיסקרימינירען געג[illegible] אידען. — זאגט אז אנטי־אידישע דיסקרימינאציע ווערט איצט עפענטליך פראקטיצירט.

די העפענטליכע אנטי־אידישע דיסקרימינאציע וועלכע ווערט עפענטליך פראקטיצירט אין אונזער פראווינץ אנטעריא פון די גרעסטע פייער אינשורענס קאמפּאניעס, וועט געפינען אן אפּקלאנג ביי דער קומענדער לעגיסלאטור סעסיע, דורך א ספּעציעלען ביל וועלכען דער אידישער פארטרעטער אין פראווינציעלען פּארלאמענט, ע. פּ. סינגער, קיי.סי., וועט פארברענגען.

ע. פּ. סינגער, קיי. סי., מ. פּ. פּ.

אזוי האט מר. ע. פּ. סינגער נעכטען אווענט דערקלערט אין א רעדע וועלכע ער האט געהאלטען אין דער יוניווערסיטי עווענױ שוהל.

מר. סינגער האט זיך אין זיין רעדע אפּגעשטעלט הויפּטזעכליך איבער דעם אויסגעשפּראכענעם אנטיסעמיטיזם וועלכער מערקט זיך גאנץ שארף אין אונזער פּראווינץ, אבער וועלכעס ווערט הויפּטזעכליך פּראקטיצירט פון די „פייער ענד קעזשועלטי אינשורענס קאמפּאניעס".

„א סך איז אין די לעצטע מאנאטען געהערט געווארען וועגען אנטיסעמיטיזם", האט מר. סינגער געזאגט. „אין אמעריגע האלב־בארבארישע, אונציוויליזירטע אייראפּעאישע לענדער האבען די אנטי־אידישע געפיהלען זיך אויסגעדריקט אין מארדען און שענדען אידישע פרויען. ווען אראבער, פּאליאקען אדער רוסען האבען עס געטאן, זענען מיר געווען בארעכטיגט צו באשולדיגען סיי דאס פאלק און סיי די רעגירונגען פון יענע לענדער.

„אבער דא אין קאנאדע דארפען מיר קוקען אויף דעם פון אן אנדער ליכט", האט ער געזאגט. „עס איז קיין ספק ניט, אז מיר האבען אין אונזער פּראווינץ מיאוס'ע און שרעקליכע אנטיסעמיטען, זיי זענען אבער ווייניג אין צאהל. די קענעדער בכלל זענען דוקא מענשען מיט א געפיהל פון יושר און גערעכטיגקייט, און ווען אייניצלנע אנטיסעמיטען ווייזען זיך ווערען זיי פארטריבען דורך דער מעכטיגער מאכט פון דער עפענטליכער מיינונג.

„מיט באזונדערען שטאלץ שטרייך איך אונטער, אז אונזערע רעגירונגס און מוניציפּאלע קערפּערשאפטען האבען צווישען זיך ניט קיין איינציגען רעפּרעזענטאנט וועלכער זאל ארויסווייזען ראסען־דיסקרימינאציע, און איך בין זיכער, אז זיי שטרייכען אונטער די מיינונג פון די ברייטע מאסען.

„עס וואלט געווען נאריש צו פארלאנגען פון א רעגירונג זי זאל צווינגען יחידים צו האנדלען פונקט אזוי יושר'דיג ווי זי אליין, די מאכט פון א רעגירונג איז זעהר באגרענעצט. די איינציגע בארעכטיגונג פאר א רעגירונג צו אריינמישען זיך אין פּריוואטע ביזנעס איז ווען יענע ביזנעס ווערט געהיט, רעגולירט און געלייסענט כדי צו באשיצען דאס פאלק. אזא סארט ביזנעס זענען די „פייער ענד קעזשועלטי אינשורענס קאמפּאניעס" אין אנטעריא. און עס איז קיין ספק, אז די דיסקרימינאציע וואס ווערט פון די דאזיגע קאמפּאניעס עפענטליך פראקטיצירט געגען אידען שאפט ערנסטע שוועריגקייטען פאר אלע קלאסען פון אונזער פאלק", האט מר. סינגער דערקלערט.

„איך גרייט זיך צו אנפרעגען די רעגירונג און צו פרעגען דער לעגיסלאטור זי זאל אנערקענען דעם דאזיגען פאקט, דורך דעם וואס זי וועט אננעהמען א ביל וועלכען איך וועל פארשלאגען, ארויסווייזענדיג די אמת'ע געפיהלען פון בריטישער גערעכטיגקייט".

„עס איז א פאקט וועלכער קען ניט אפּגעלייקענט ווערען", האט מר. סינגער ווייטער געזאגט, „אז אין פארלאנגענע יאהרען האבען די מעהרסטע פייער ענד קעזשועלטי אינשורענס קאמפּאניעס, פון וועלכע די מעהרסטע זענען אליין אויסלענדישע פירמעס, אנטזאגט צו שרייבען אינשורענס אויב דער אינשורטער איז א איד".

מר. סינגער האט געבראכט א צאהל ביישפּיעלען פון פאלען וואו פייער אינשורענס קאמפּאניעס האבען זיך אנטזאגט צו שרייבען ניט נאר אידישע אינשורענס נאר אויך קריסטליכע אויב דאס קריסטליכע הויז איז געווען באוואוינט פון א איד, אדער אויב דער מארטגעדזשי איז א איד.

„כדי צו אריינברענגען ארדנונג אין דער דאזיגער לאגע וועט מיין ביל וועלכען איך וועל פארשלאגען זיין געבויט, אז דער אנטעריא אינשורענס עקט זאל אמענדירט ווערען, אזוי אז קיין ראסען־ליניעס זאלען מעהר ניט קענען געצויגען ווערען פון די אינשורענס קאמפּאניעס", האט מר. סינגער דערקלערט.

ער האט זיך דערביי אפּגעשטעלט אויף דער געריכטליכער ענטשיידונג פון „מאסטער" הילארד, וועלכער האט ארויסגעווארפען די טענה פון די אינשורענס קאמפּאניעס, אז זיי ווילען ניט שרייבען אידישע אינשורענס, אין דער קייס פון דער טאראנטא קווילטינג קא.

מר. סינגער'ס רעדע איז אויסגעהערט געווארען מיט גרויס אינטערעס.

היינט אווענט קומט פאר וואהלען פאר באאמטע פון פאלקס פאראיין

היינט אווענט קומען פאר וואהלען פאר באאמטע פאר דעם אידישען פאלקס פאראיין. די וואהלען וועלען פארקומען אין דער פאלקס־פאראיין געביידע אויף סיסיל סטריט.

נעהמענדיג אין אנבאטראכט אז דער פאלקס־פאראיין איז א פאלקסטימליכע און איינע פון די וויכטיגסטע אינסטיטוציעס אויף דער אידישער גאס ביי אונז אין שטאדט, איז דעריבער פון באזונדערער וויכטיגקייט, אז בלויז פאסיגע פערזאנען זאלען דערוועהלט ווערען צו די וויכטיגסטע אמטען פון דער ארגאניזאציע, אום זיי זאלען זי פיהרען אויף א געהעריגען אופן.

כדי דאס זאל קענען פארזיכערט ווערען איז אומבאדינגט נויטיג אז אלע ארגאניזאציעס, סאסייטיס, שוהלען און אוקזילעריס אין שטאדט וועלכע זענען פאראינטערעסירט אין דער עקזיסטענץ פון'ם פאלקס־פאראיין זאלען שיקען זייערע פארטרעטער וועלכע זאלען, אויף א דעמאקראטישען אופן אויסקלייבען די נייע באאמטע.

זינט די רעארגאניזאציע איז געמאכט געווארען אין פאלקס־פאראיין איז געלונגען צו אוועקשטעלען די דאזיגע אינסטיטוציע אויף א געזונטען יסוד, און די היינטיגע וואהלען דארפען פארזיכערן, אז דער דאזיגער יסוד אויף וועלכען דער פאראיין איז איצט אוועקגעשטעלט געווארען זאל ניט צובראכען ווערען אין דער צוקונפט, פון אונפאראנטווארטליכע פערזאנען.

אין פאל דער פאלקס־פאראיין האל וועט זיין צו קליין פאר דער פארזאמלונג, וועט די פארזאמלונג פארקומען אין האל פון דער תלמוד־תורה עץ־חיים אויף 48 ד'ארסי סטריט.

פרוי שטארבט נאך אויטאמאביל עקסידענט

מרס. אננעס גראור, 50 יאהר אלט, פון 78 סעקארד עוועניו, איז געשטארבען אין דזשענעראל האספּיטאל פון די וואונדען, וואס זי האט געקראגען לעצטען מיטוואך, ווען זי איז אומגעווארפען געווארען פון אן אויטאמאביל אויף סיקארד עוועניו.

פוילישער גענעראל קאנסיל שיקט צוריק טאראנטאר אידישע פּראטעסט־רעזאלוציע

אז די טאראנטא'ר אידען האבען זיך ניט גערעכענט מיט די אמת'ע פאקטען, ווען זיי האבען דעם 13־טען דעצעמבער 1931 פּראטעסטירט אין סטענדערד טעאטער געגען די רדיפות און פּאגראמען פון די פוילישע „ענדעקעס", אויף די דאזיגע אידען, איז די מיינונג וואס דער פוילישער גענעראל קאנסול אין קאנאדע האט קלאהר געמאכט, ווען די פּראטעסט־רעזאלוציע וועלכע איז ביי דער פארזאמלונג אין סטענדערד טעאטער אנגענומען געווארען, איז פון'ם פוילישען קאנסולאט צוריקגעשיקט געווארען צו דער טאראנטא'ר קהלה.

אינ'ם בייגעלייגטען בריעף צו דער צוריקגעשיקטער פּראטעסט־רעזאלוציע שרייבט דער פוילישער קאנסול אין קאנאדע, דר. ג. אראמקיעוויטש ווי פאלגט:

„דער גענעראל קאנסולאט פון פוילען באשטעטיגט דערמיט, אז ער האט דערהאלטען אייער בריעף פון דעם 21־טען דעצעמבער, 1931, צוזאמען מיט א רעזאלוציע וועלכע איז אנגענומען געווארען ביי א פארזאמלונג פון'ם טאראנטא'ר אידענטום, וועלכע איז אפּגעהאלטען געווארען דעם 13־טען דעצעמבער.

„דער גענעראל קאנסול שיקט אייך צוריק די רעזאלוציע, וועלכע קען ניט איבערגעשיקט ווערען צו דער פוילישער רעגירונג צוליעב דעם שארפען טאן.

„אין דער זעלבער צייט, אינפארמירט אייך דער גענעראל קאנסול, אז די רעזאלוציעס פון די אידישע ארגאניזאציעס אין מאנטרעאל וועלכע זענען אנגענומען געווארען ביי פארזאמלונגען דעם 24־טען נאוועמבער, זענען שוין איבערגעשיקט געווארען צו דער פוילישער רעגירונג, ווייל זיי זענען געשריבען געווארען אויף א פאסיגערען אופן, און מעהר אין איינקלאנג מיט די אמת'ע פאקטען".

די פּראטעסט־רעזאלוציע אויף וועלכער דער פוילישער קאנסול אין קאנאדע באקלאגט זיך אז זי איז ניט אין איינקלאנג מיט די אמת'ע פאקטען, איז אויף דעם צווייטען טאג נאך דער פּראטעסט־פארזאמלונג פארעפענטליכט געווארען אין א ווערטליכער איבערזעצונג אין „זשורנאל".

אין דער רעזאלוציע זענען די פּאגראמען און עקאנאמישע באיקאטען אויף אידען פארדאמט געווארען פון דעם טאראנטא'ר אידענטום, און די פוילישע רעגירונג ווערט באשולדיגט, אז זי איז גלייכגילטיג צו די אקטען פון די פוילישע „ענדעקעס".

צולעצט ווערט אפּעלירט, אז די פוילישע רעגירונג זאל אננעהמען די געהעריגע מיטלען צו פארזיכערען די לעבענס און פארמעגענס פון די דריי מיליאן אידען וועלכע וואוינען אין פוילען.

די נייע טעלעפאן נומערען פון „אידישען זשורנאל" זיינען: עדעלייד 7424 און עדעלייד 7425

אויפ'ן גליטשיגען וועג

א שפאנענדער ראמאן
פון אידישען לעבען
אויף דער זייט ים
געשריבען פון
פראפעסער פון
"אונטערוועלט"
מארק סארדעל
(נאכדרוקען פארבאטען.)

(ווייטערעס קומט)

דאלי האט דערפיהלט מאריע'ס שארפען און אפגעהאקטען טאן, און א פייער פון שנאה האט א ברען געטאן אין איהר הארץ. זי האט אבער פארשטאנען, אז איצט וועט פאר איהר זיין גלייכער, די דאזיגע שנאה ניט ארויסצואוייזען. זי האט דערפאר א שאקעל געטאן מיט'ן קאפ, אזוי ווי אן אנדייטונג, אז זי פארשטעהט אליין וואס דאס מיינט, און זיך אוועקגעקעהרט פון איהר.

דאלי האט אנגענומען סאניע'ן אונטער דער האנט און האט זי גענומען פיהרען נאך זיך. סאניע האט גארניט געזאגט, זי איז נאך אלץ געווען אין א האלב־צומישטען צושטאנד און האט כמעט ניט באגריפען וואו דאלי פיהרט זי.

— איצט וועלען מיר אליין זיך מוזען שלעפען אהיים — האט דאלי גערעדט מיט א גרייצטער שטימע.

סאניע האט אויף איהר א קוק געטאן, אבער זי האט גארנישט געזאגט.

— אונטער די הענט איז ער מיר פארשוואונדען געווארען... — האט דאלי ווייטער גערעדט מיט כעס, אזוי ווי צו זיך אליין.

— וועמען מיינסטו? — האט סאניע געפרעגט.

— איהם מיין איך, הערי לעסטער...

— האט דאלי געזאגט — ער איז פארשוואונדען געווארען.

— אוועק? — האט סאניע איבערגעפרעגט.

אפילו א גוטע נאכט ניט געזאגט!

— האט דאלי זיך געקאכט — ער וועט עס האבען צו געדענקען.

— נו, וואס ארט עס דיך, — האט סאניע געזוכט זי צו בארוהיגען — וועלען מיר אליין פאהרען אהיים.

— דאס איז זעהר שעהן! — האט דאלי געזאגט — צוויי מיידלאך, איינער אליין, אין מיטען דער נאכט... דאס ערשטע מאל, אז מיר קומט אוים אזא זאך!

סאניע האט גאר ניט געענטפערט. זי האט געקאנט פארשטעהן וואס דאלי קאכט זיך. זי איז איהר נאכגעגאנגען שטילערהייט, און דערנאך, דעם גאנצען וועג אין דער קאר, האט זי קיין איינציג ווארט ניט ארויסגערעדט, אבער די גאנצע נאכט איז איהר פון זינען ניט ארוים די באגעגניש מיט עדי און דער טראגישער טויט פון זיין מוטער.

קאפיטל צוועלף.

טרויעריגע טעג

לאנגע וואכען פון טרויעריגע, שווערע און נודנע טעג האבען זיך דערנאך אנגעהויבען ציהען פאר סאניע'ן. עס איז אנגעקומען דער זומער מיט זיינע הייסע היצען און מיט זיינע לאנגע, שווערע און שטיקענדיגע טעג. ווער עס האט געקענט איז אנטלאפען פון שטאדט. ווער עס האט געקענט, איז געלאפען צום ים. און ווער עס האט געקענט, איז אוועק אויף די פארמס, אויף די בערג, און אומעטום, וואו מען קען זיך אויסבאהאלטען פון דער הייסער, שטיקענדיגער לופט אין שטאדט.

סאניע האט ניט געהאט וואו צו לויפען און מיט וואס צו לויפען. ביים פאטער איז געווארען סלעק, און פון זיינע קליינע פריהערדיגע פארדינסטען האט ער גאר ניט געהאט אפגעשפארט פאר א שווערער צייט. איז סאניע, ניט ווילענדיג געווען די גאנצע שפייזערין פון דער קליינער פאמיליע. זי האט גערען אוועקגעגעבען דער מוטער יעדען סענט, וואס זי האט פארדינט, און איז געווען גליקליך וואס זי קען זיי מיט עפעס ארויסהעלפען.

דורך די לאנגע זומער־טעג איז זי געווען אין גאנצען עלענד, פארלאזען, אזוי ווי אלע וואלטען אן איהר פארגעסען. אפילו דאלי איז פארשוואונדען געווארען. אויך דאלי איז אוועקגעפאהרען צום ים, אין אטלאנטיק סיטי. אבער דאלי איז אהין געפאהרען ניט איינצושטעהן אין א רייכען האטעל, און ניט צו לאזען זיך דארט וואוילגעהן, נאר צו ארבייטען אלס וויטערקע אין א רעסטאראן. אזוי האט זי איהר, סאניע'ן, דערצעהלט, און זי האט איהר געוואלט איינריידען, אז אויך זי, סאניע, זאל אהין פאהרען מיט איהר.

— וואס וועסטו טאן דעם גאנצען זומער אליין אין שטאדט? — האט זי גערעדט איבער סאניע'ן — וועסט דאך רא צושמאלצען ווערען פון היץ. קום בעסער מיט מיר. אין אטלאנטיק סיטי, מיר וועלען ארבייטען און האבען א גוט־טיים.

אט דער דאזיגער "גוט־טיים" וואס האט דאלי'ן אזוי שטארק געצויגען קיין אטלאנטיק סיטי, אט דער זעלבער "גוט־טיים" האט סאניע'ן אפגעשראקען און אזוי ווי געווארענט זי צו בלייבען אין דער היים. עס זענען איהר נאך פון קאפ ניט ארוים די איבערלעבונגען פון די לעצטע עטליכע וואכען אין "רויטען האן". אלץ וואס דארט איז פארגעקומען, האט זיך איהר אויסגעוויזען אזוי ווי א חלום מיט א שעהנעם אנהויב און מיט א מיאוס'ן סוף. זי האט שטילערהייט געבענקט נאך יענע נעכט, ווען זי האט געטאנצט מיט הערי לעסטער אונטער'ן קלאנג פון דער שעהנער מוזיק, און נאך מעהר האט זי געבענקט נאך יענער לעצטער נאכט, וועלכע האט זיך געענדיגט אזוי טרויעריג שווער. אלץ האט זיך אנגעהויבען אזוי שעהן, אזוי ראמאנטיש, אזוי פארשפרעכענד. אט האט זי זיך באקענט מיט דעם שעהנעם פיאניסט, מיט עדי ארנאלד. אט איז זי אזוי ווי צוגעוואקסען געווארען צו איהם. אט געדענקט זי די סצענע ווי ער איז צוגעקומען צו איהר, האט זיך אריבערגעבויגען איבער איהר, און האט איהר אריינגעשושקעט אין אויער, אז זי זאל זינגען, אויב ניט פאר די אנדערע, איז פאר איהם, פאר איהם אליין... יא, דאס זענען געווען זיינע ווערטער... זיינע אייגענע ווערטער... אזוי האט ער גערעדט צו איהר... און זיינע ווערטער האבען געקלונגען אין איהרע אויערען ווי די שעהנסטע מוזיק. זיינע ווערטער האבען געמיינט צו איהר אזוי פיעל, גלייך ווי ער וואלט זאגען: "איך האב דיך ליעב... איך האב דיך זעהר ליעב... און איך וויל דו זאלסט זינגען פאר מיר... פאר מיר אליין"...

האט זי געזונגען און איז געווען גליקליך. מענשען האבען זי אפלאדירט און געבעטען זי זאל זינגען נאך. אבער וואס האט זי געקימערט וואס יענע מענשען האבען געזאגט און געבעטען? זי האט דאך ניט געזונגען פאר זיי, פאר קיינעם פון זיין, נאר פאר איהם, פאר עדי'ן... זי האט געזונגען גוט... יא, זי וויסט אז זי האט געזונגען גוט. זי האט געפיהלט ווי איהר שטימע האט געטרילט ווי די שטימע פון א יונג פייגעלע אין וואלד. זי האט געפיהלט ווי איהר שטימע האט זיך געגאסען אזוי ווי א שמעקענדיגער בוימעל פון איהר האלז. און עדי האט זי אפלאדירט.

און איצט? איצט איז גארנישט ניטא, גארנישט ניט געבליבען.. אלץ פארשוואונדען... אלץ אוועק... אלץ האט זיך געענדיגט מיט דעם טרויעריגען סוף פון יענער שווערער נאכט, מיט'ן טויט פון דער ארימער אדעלע... פון דאמאלסט־אן, פון יענער נאכט אן, איז זי אין דעם קאבארעט ניט געווען. דאס הארץ איז איהר געווען שווער און האט זי געשראקען. עס האט זיך איהר אויסגעוויזען, אז זי וועט אריינקומען אינווייניג, וועט זי דערזעהן דאס טויטע פנים פון אדעלע'ן, אדער זי וועט זי געפינען ליגענדיג אויסגעשטרעקט אויף דער סאפע, אדער זי וועט געפינען פלעקען פון בלוט אויף די קארפעטס. בלוט? ווי קומט אהין בלוט? קיינער האט דארט קיין בלוט ניט פארגאסען. אדעלע איז געשטארבען א נאטירליכען טויט. זי איז געשטארבען פון א הארץ־שלאג. אזוי האט דער דאקטאר ערקלעהרט, אזוי איז אין די צייטונגען געווען באריכטעט. פארוואס־זשע ווייזט זיך איהר, סאניע'ן, אוים, אז אימיצער האט דארט בלוט פארגאסען? און פארוואס דערמאנט זי זיך אלע מאל מיט אזוי פיעל שרעק דאס געשטאלט פון דער הויכער בלאנדער מאריע? און וואס האט מאריע צו טאן מיט אדעלע'ס טויט?

די דאזיגע פראגען האבען סאניע'ן געמאטערט דעם גאנצען זומער, אבער קיין ענטפער אויף זיי האט זי ניט געקענט קריגען. זי האט ניט געהאט מיט וועמען צו ריידען וועגען דעם, און זי האט פון קיינעם קיין ענטפער ניט געקענט קריגען. איינמאל, דאס איז געווען נאך איידער דאלי איז אוועקגעפאהרען קיין אטלאנטיק סיטי, האט זי געפרובט פארפיהרען מיט איהר חבר'טע א שמועס וועגען דער לעצטער טרויעריגער נאכט, וואס זיי האבען צוזאמען פארבראכט אין קאבארעט, אבער דאלי האט זיך אויסגעלאכט פון איהר און פון איהרע געדאנקען און האט אין גאנצען ניט געוואלט ריידען פון דער געשיכטע.

(פארזעצונג)

ועד לאומי רופט אמעריקאנער אידען צו דעם נאציאנאל פאנד יובי־לעאום פייערונג

באנקעטען אין ניו יארק און אין אנדערע שטעדט דעם 10־טען יאנואר.

אמעריקאנער אידען, אהן אונטערשייד פון ריכטונג און פארטיי זענען אויפגעפאדערט געווארען צו פייערען אויף א געהעריגען אופן דעם טאפעלטען יובילעאום פון 50 יאהר פון אידישער קאלאניזאציע אין ארץ ישראל און 30 יאהר פון קרן קימת, אין אן אויפרוף פון דעם "ועד לאומי", די אפיציעלע פארשטעהערשאפט פון ארץ ישראל אידענטום, וואס איז נעכטען פארעפענטליכט געווארען דורך נעלסאן רוטענבערג, פרעזידענט פון אידישען נאציאנאל פאנד אין אמעריקא. דער רוף בעציהט זיך אויף די יובילעאום פייערונגען פון קרן קימת וואס וועלען פארקומען אין ניו יארק און אין אנדערע שטעדט אין אמעריקא דעם 10־טען יאנואר.

דער מאניפעסט פון "ועד לאומי' איז אונטערגעשריבען פון די פרעזידיום מיטגליעדער פון הרב מ. אסטראווסקי, א. אלמליה, י. בן־צבי, דר. ד. קאצענעלסאן און מיס הענריעטא סזאלד, און לייענט זיך אזוי:

"מיט 10 יאהר צוריק האט אויפגעוואכט דאס פאלק אונטער דער פיהרונג פון די גדולי ישראל אין יענער צייט, און פון דער דאזיגער באוועגונג האט זיך אויסגעטיילט א גרופע יונגעלייט וואס איז גרייט געווען מקריב צו זיין זיך פאר'ן פאלק און לאנד און איז ארוים מיט דער לאזונג "בית יעקב לכו ונלכה"!

דאמאלט האט זיך אנגעהויבען די ערשטע תקופה פון אויפבויען דאס לאנד מיט געוואגטע מעשים, מיט חלוצישער ענערגיע און מסירות נפש.

די דאזיגע ראשונים האט זיך איינגעגעבען אויפצובויען אין לאנד מיט אונגעהייערע שווערינגקייטען און ליידען, א שורה פון בליהענדע און פארפונדעוועטע לאנדווירטשאפטליכע ישובים, וואס האבען דורכגעשלאגען א וועג פאר דער קאלאניזאטארישער טעטיגקייט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. די דאזיגע טהעטיגקייט, וואס האט זיך אנגעהויבען אין א גרויסען מאסשטאב תיכף נאך דער מלחמה האט זיך קאנצענטרירט דערהויפט אויף דעם באדען פון קרן קימת לישראל, וואס האט סיסטעמאטיש און קאנסעקווענט אויסגעלייזט איינעם נאכ'ן אנדערען גרויסע שטחים באדען, וואו עס האט פריהער קיין אידישער פוס ניט געטראטען און זיי צוגעגרייט צו לאנדווירטשאפטליכער קאלאניזאציע פון די פאלקס פיאנירען פון אלע גלות לענדער.

"אבער פאראן נאך אין לאנד א סך וויסטע שטחים, וואס ווארטען אויף דערלייזונג.

"מיר האבען נאך א זעהר גרויסע ארבייט, וואס נאר מיט בשותפות'דיגע כחות פון דעם גאנצען פאלק וועלען מיר זיי קענען דורכפיהרען. היי יאהר, ווען מיר פייערען דעם טאפעלטען יובל פון אויפבוי, ווערט דאס פאלק אומעטום אויפגעפאדערט צו פארשטארקען זיינע אנשטרענגונגען פאר דער אינסטיטוציע, וואס זי זארגט פאר די יסודות פון אויפבוי באדען.

דער אידישער ישוב אין ארץ ישראל דורך זיין העכסטער רעפרעזענטאנט, דער "ועד לאומי" פון דער "כנסת ישראל" אין ארץ ישראל, מיר וואס זעהען טאג טעגליך די וויכטיגע טהעטיגקייטען פון קרן קימת ווי ער גרייט צו אלץ מעהר באדען פאר נייער קאלאניזאציע — מיר ווענדען זיך צום גאנצען אידישען פאלק, אין ארץ ישראל און אין גלות מיט דעם רוף: שליסט זיך אן צו דער ארבייט פון קרן קימת און העלפט איהם דערפיהלען זיין וויכטיגע אויפגאבע, מיט דער זעלבער טרייקייט, וואס דאס פאלק האט בעוויזען פאר'ן פאלקס פאנד ביז איצט. פארשטארקט אייערע אנשטרענגונגען און ארבייט פאר גאולת הארץ".

געדענקט!
דער נייער טעלעפאן נומער
— פון —
ראטבארטס
דראג סטאר
קארנער דאנדעס און אגוסטא
— איז —
עדילייד
6201
טעלעפאנירט און מיר
דעליווערען גלייך.

צו פארקויפען

מוז פארקויפט ווערען, ביליג, דיינינג רום סעט, סאליד אוק, לייטעסט מאדעל. 630 מענינג עוו.
9025-1-4)

צו פארקויפען א שוה רעפיירינג מאשין, גוטער קאנדישאן. פרעגען 869 קווין וועסט.
688-1-4)

באנקראט סייל

אויסצופארקויפען סילק און וואולענס פון קופערס סילק סטאר, 109 דאנדעס סטריט וועסט.
קומט שנעל און סייפט געלט.
ווי אויך פיקסטשורס צו פארקויפען.
8894-1-8)

צו פארענטען

צו פארענטען 1093 קווין סטריט איסט, סטאר און אפארטמענט, מעסיגע רענט. צוקערמאן, 352 עדעלייד וועסט. טעלעפאן טריניטי W 4947.
8962-1-4)

צו פארענטען א 5 רומיגען אפארטמענט, הייסע וואסער באהייצונג, דזשעניטאר סערוויס. הייסע וואסער א גאנץ יאהר, הארדוואוד פלארס, ניי דעקארירט, 6 גאר סטריט נעבען קאלעדזש און קלינטאן. טריניטי 1073.
8986-1-31-3-4)

אלעקסאנדרא פארק אפארטמענטס, 185 גרענדזש עוו. צו פארענטען 1 אפארטמענט פון 4 רומס, הייסע וואסער באהייצונג א גאנץ יאהר. מעסיגע רענט. פרעגען ביים דזשעניטאר. טעלעפאן מעלראז 6104.
9022-1-4)

צו פארענטען א רום מיט 2 באזונדערע בעטען פאר 2 מענער, ווארעם, ליכטיג און ניי דעקארירט, ביליג רענט. קארנער וועילס און לעאנארד עוו. טעל. טריניטי W 5299.
8985-1-4)

$40. 40 גרייס סטריט, סאליד בריק 8 רומס, אלע מאדערנע קאנוויניענס, הארדוואוד פלארס, ניי דעקארירט, גאראדזש. לאיער הערליק. עדעלייד 3138.
689-1-8)

פיינטינג, פייפער הענגינג

מיר דעקארייטען אייערע רומס פאר 5 דאלאר א רום, מיט אונזערע פייפער. טעלעפאנירט גלייך: — לאמבארד 6951.

חזן ב. וולאדאווסקי

היגיעניש געשולטער סוירדזשען
מוהל
— אויך —
מאדערנע מסדר קדושין
סוירוויסעס אין ענגליש
עלטערען פון קינדער זאלען דאס נעהמען אין אנבעטראכט, ווייל דאס איז דער בענעפיט פון זייערע קינדער
קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. איך וועל קיינעם ניט ענטזאגען צו קומען.
וואוינונג 62 בראנזוויק עווניו.
טעלעפאן קינגסדייל 8832.
[illegible] אומזיסט

פאטראנייזט די איינציגע אידישע ווינדאו קלינינג קאמפאני

מיר אטענדען צו אלערהאנד הויז פעקטארי אפיס און סטאר קלינינג בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען מאנאטליך, און יעהרליך. 422 בעי סטריט. טעלעפאן עדעלייד 8087 נאך 7 אווענטען טריניטי M 6520
NEW YORK
WINDOW
CLEANING CO.
427 BAY ST

פארלאנגט

א שעהנע רייכע פרוי, אינטעליגענטע, 38 יאהר אלט, אן אלמנה מיט א מיידעל 13 יאהר אלט, פארלאנגט זיך צו באקענען מיט א ביזנעסמאן אין עלטער פון 40 ביז 45 יאהר אלט, מוז זיין אינטעליגענט. קאנפידענשעל "זשורנאל" באקס 115.
9003-1-4)

50 פאמיליעס ארטאדאקסיש געזאנען, פארלאנגען א שוחט ובודק תלמיד חכם. גאראנטירט א לעבען צו מאכען. שריפטליך זיך ווענדען צום סעקרעטאר פון דער קאנגרעגיישאן:
M. LUCK, 152 Church St.
ST. CATHRINES ONT.
9035-1-5)

אקאונטענט-בוקקיפער

12 יאהר עקספיריענס, וועט פיהרע אייערע ביכער טייל־צייט, אדער אודיטען פאר מעסיגע פרייזען.
א. א. גאלדענבערג
75 האמוואוד דרייוו
הילקרעסט W 7504.

פייפערהענגינג און פיינטינג

פאר בעסערע ארבייט אין פיינטינג און דעקארייטינג, ביליגסטע פרייזען, בעסטע צופרידענהייט, — טעלעפאנירט שארפ און קא. טריניטי 2668 און ווייווערלי 7218.
9004-1-7)

באקאנטמאכונג
חיים ליב שטיין

דער איידים פון ה"ר פייוועל שוחט ע"ה לאזט וויסען אלע טאראנטאר אידען בכלל און פארוואנדטע, באקאנטע און לאנדסלייט בפרט, אז פון דינסטאג דעם 5־טען יאנואר אן, וועט ער שטעהן און שחט'ן עופות אין
שלאכט שטיבעל
73 קענזינגטאן עוו.
ער בעט פאטראנייזינג.

קאנגא
מעדיצינע
ליידט איהר פון עקזימא, הויט - קראנקהייט, דאן נוצט דעם וואונדערבארען זאלב קאנגא - סעוו. ליידט איהר פון רהומאטיזם, שטייפע גליעדער, רייבט זיך איין מיט קאנגא, לינימענט. צו באקומען ביי סינגער ברידער (דראגיסטען) 26 קווין א. טעלעפאן עלגין 7512. מיר דעליווערען און שיקען ביי מעיל, אלס פריי.
SINGER BROS.
DRUGGISTS
26 QUEEN ST. EAST
TEL. ELGIN 7512

ליידט איר פון א ברוך?
(ראפטשורד)
א גוטע טראס און גום צוגעפים, באקומט איהר נאר ביי די סינגער ברידער, זיי זיינען די איינציגע אידישע אגענטען פון די גרעסטע טראס קאמפ.

א וואונדערבארער רעזולטאט

דעם 22־טען אקטאבער האט מר. סעם מ. גאלדשטיין, פון קירקלענד לייק, אנטאריא, אריינגעשיקט אין "זשורנאל" דעם פאלגענדען אנאנס אין פארלאנגט קאלום: —

פארלאנגט א בוטשער, וואס קען טרייבערען, נישט קיין אלטער מאן, אלס שותף אין ביזנעס. קיין געלט נויטיג. איך פארמאג 200 דאלאר אין קעטעל, א שוחט פאראן אויפ'ן פלאץ. שרייבט ס. גאלדסטיין, קוירקלענד לייק, אנטאריא.
7825)

דעם 26־טען אקטאבער האבען מיר דערהאלטען פון מר. גאלדשטיין דעם פאלגענדען בריעף:

KIRKLAND LAKE ONT.
OCT. 26-TH 1931
א דאנק דעם ארדווערטייזמענט, וועלכער איז געדרוקט געווען אין "אידישען זשורנאל", האב איך דעם ריכטיגען מאן אלס פארטנער אין מיין "בוטשער ביזנעס", פאר וועלכען איך בין אייך זעהר דאנקבאר.
סעם מ. גאלדשטיין.

דאס וואס אן "עד" אין "זשורנאל" האט געטאן פאר מר. גאלשטיין, קען עס אייך טאן פאר אייך אין אייערע ביזנעס, אויב איהר האט וואס

געשעפט ענינים / פארדינגען
סחורה צו קויפען / סחורה צו פארקויפען
צו קויפען / פארקויפען

לאזט עס וויסען די אידען פון טאראנטא און פון דער גאנצער פראווינץ דורך אן "עד" אין "זשורנאל".

TORONTO HEBREW
JOURNAL
542 DUNDAS WEST
PHONE: ADELAIDE 7424-7425

נייעס ביי אונז אין שטאדט

כינעזער אייגענטימער פון רעסטאראן דערהרג'עט ווען ער פאדערט באצאהלען פאר'ן עסען

א געשלעג איבער א ניט באצאהלטען מאלצייט אין א רעסטאראן האט געבראכט צום טויט פון דעם אייגענטימער דער כינעזער, סינג יוען, 47 יאהר אלט.

ווען יוען האט זיך געשטעלט געגען פיער קאסטימער, וואס האבען געוואלט פארלאזען זיין רעסטאראן, ניט האבענדיג באצאהלט, האט איינער פון זיי איהם דערלאנגט איבער'ן פנים. פון וואס ער איז אומגעפאלען מיט'ן קאפ צו דער ערד.

ער איז שוין ניט געקומען צו זיך און איז אויסגעגאנגען אין האספיטאל. דאס פאלמעסען האט פעסטגעשטעלט א צובראכענעם שארבען.

מערי קער, אן אנגעשטעלטע אין דעם רעסטאראן דערצעהלט, אז זי האט באדינט די פיער פערזאן, וואס האבען געהייסען זיך דערלאנגען איין טשעק. זיי האבען זיך נאכדעם אויפגעהויבען און ארויס, ניט פארזוכענדיג צו באצאהלען. סינג יוען איז זיי נאכגעגאנגען אין דרויסען, און איינער פון זיי האט זיך אומגעקערט, איהם דערלאנגט און אוועקגעגאנגען.

סעם סינג, א שותף אין רעסטאראן, און מיס קער זאגען, אז זיי וואלטען דערקאט די פיער פערזאן.

אויטאמאביל צוזאמענשטויס צוליעב א גע'גנב'עטער קאר

א פאליסמאן, וואס האט דיריגירט מיט'ן טרעפיק אויף קארנער בעי און פליט סטריטס, האט באמערקט פארבייפאהרען אן אויטאמאביל, וואס איז דערמאנט געווארען אלס גע'גנב'עטער. אין א פארבייפאהרענדיגער קאר האט דער פאליסמאן זיך געלאזט נאך דער ערשטער.

ווען דער דרייווער פון דעם פאליסמאנ'ס קאר האט געפרואווט צודריקען דער גע'גנב'עטער קאר, זי זאל זיך מוזען אפשטעלען. האט ער זיך אנגעשטויסען אן א צווייטער קאר. די וואס זענען געזעסען אין יענער קאר זענען אפגעקומען בלויז מיט אן אויפטרייסלונג.

דער דרייווער פון גע'גנב'עטען אויטאמאביל איז ארעסטירט געווארען.

מאן גליטשט זיך אויס און בלייבט ליגען באוואוסטלאז

אן אומבאקאנטער מאן איז געפונען געווארען פין ערווארד סטעדמאן, 201 הענסאן עוועניו, ליגענדיג אויף דער ערד אין דער נעה לעבען זיין הויז. דער מאן איז אין א באוואוסטלאזען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין סט. מייקעלס האספיטאל, וואו מען האט אויסגעפונען אז ער האט א צובראכענעם שארבען.

ווי עס זעהט אויס איז דער מאן ניט געווען ניכטער. און האט זיך אויסגעגליטשט געהענדיג אין גאס.

ווען ער איז געקומען צו זיך, האט שלאף. ער אנגעגעבען זיין נאמען און אן אדרעס. האט זיך ארויסגעוויזען, אז אויף דעם אדרעס געפינט זיך גאר ניט קיין הויז.

ערשט נעכטען איז ער געקומען צום פולען באוואוסטזיין און האט אנגעגעבען זיין נאמען אלס דייוויד גאן פון פראנט סטריט איסט.

ער וועט מעגליך געזונט ווערען.

צוויי פרויען פארוואונדעט אין קאר צוזאמענשטויס

אין א צוזאמענשטויס שבת צווישען צוויי קארס אויף מארקהאם און בארטאן סטריט איז מרס. העטי בוירזשעס, פון 176 דעלאווייר עוועניו פארוואונדעט געווארען אין פלייצע, און מיס מ. הענדרי, פון 22 פריטשארד עוועניו, האט געקראגען לייכטע וואונדען איבער'ן קערפער.

זיי זענען אפגעפיהרט געווארען אין וועסטערן האספיטאל.

זיבען טויזענט דאלאר היזק פון א פייער אין פאר שאפ

א פייער אין דער קארדיש פאר קאמפאני, אויף 393 ראנסעסוויל עוועניו, האט פאראורזאכט זיבען טויזענט דאלאר שאדען צו דער געביידע און סטאק.

די אורזאך פון פייער איז ניט געלונגען פעסטצושטעלען.

לייכטען שאדען פון רויך האבען אויך געליטען די פירמעס דזשאן קאמינגס אויפ'ן צווייטען שטאק, און מילטאן וואודס אויפ'ן דריטען שטאק פון דער געביידע.

מאן דער'הר'געט ווען קאר לויפט ארויף א סייד-וואק

א טרויעריגער פאטאלער עקסידענט האט שבת אווענט פאסירט אויף יאנג סטריט, ווען אן אויטאמאביל, איבער וועלכען דער דרייווער, טעאדאר העיבנער 55 יאהר אלט, האט פארלוירען דעם קאנטראל, האט זיך פלוצלונג אוועקגעלאזען אין א ווילדען נע׳ע; און האט דערדריקט אויף טויט טשארלז ע. מודי, 46 יאהר אלט, וועלכער איז געשטאנען אויפ'ן סיידוואק און האט געוואשען די פענסטער פון זיין סטאר.

נאכדעם ווי די קאר האט איהם שטערבליך פארוואונדעט האט זי זיך אוועקגעלאזען ווייטער און האט צושמעטערט פענסטער פון אנדערע סטארס.

א מאן און א פרוי, מר. און מרס. דזשיימס דזשעקסאן, זענען דורך א נס פארבייגעלאפען אין איהר ווילדען גאלאפ געראטעוועט געווארען; ווען די קאר איז לעבען זיי.

דער דרייווער וועלכער איז ארעסטירט געווארען אויף א קלאגע פון טויטשלאג, האט דערקלעהרט אז ער איז געווען שרעקליך אויסגעמאטערט פון וועג.

ראדזשערס
האמילטאן ביי-פראדוקט
קאוק
געמאכט אין קאנאדע
עס איז נישטא קיין בעסערע קאוק
„האסטלעס"
The ELIAS ROGERS Company Limited
אלפרעד ראדזשער, פרעזידענט.
אין טאן
מיינט
2,000 פונט
THE VERY BEST
ROGERS FUELS
ארדער אפיס:
עלגין 0482.

וואָלטעטיגע ארבייט פון א היגען כלל טוער

עטליכע פאלען זענען לעצטענס פארגעקומען אין טאראנטא, וועלכע זענען ווערט פארצייכענט ווערען, ניט אזוי פאר די פאלען אליין ווי צוליעב דעם, וואס א דאנק דעם האט עס דערהויבען דעם פרעסטיזש פון דעם אידישען פאלקס פאראיין אין טאראנטא און אויסער דעם אויך אריינגעבראכט הכנסה צום פאלקס פאראיין.

מיט א געוויסער צייט צוריק איז אין טאראנטא ארעסטירט געווארען א אידישער יונגערמאן, וועלכער איז געקומען פון אונגארן. ער איז ארעסטירט געווארען פון אימיגראציאנס בעאמטע אויף א קלאגע אז ער איז אריינגעשמוגעלט געווארען אין קאנאדע.

מר. דוד גרין.

דער יונגערמאן וועלכער איז א סטודענט, איז אריינגעקומען אלס ציטווייליגער באזוכער אין די פאראייניגטע שטאטען. ווען דער טערמין האט זיך דארטען געענדיגט. איז ער אויף אן אומגעזעצליכען אופן אריינגעקומען אין קאנאדע און דא האט מען איהם געכאפט.

מיט דער לעזיגער קייס האט זיך פאראינטערעסירט דער גוט באקאנטער פאלקס פאראיין טוער און כלל-טוער דוד גרין, פון 465 יוקליד עוועניו. ער האט זיך געשטעלט אין פארבינדונג מיט די אימיגראציאנס אויטאריטעטען און נאכדעם ווי ער האט געמאכט א ספעציעלע רייזע נאך אטאווא, האט ער אויסגעווירקט אז דער יונגערמאן זאל פארבלייבען פריי אין קאנאדע, ביז ער וועט באקומען א וויזע צו פאהרען נאך די שטאטען.

די קרובים פון דעם יונגנמאן האבען געוואלט מר. גרינ'ען באצאהלען פאר זיין טרחה. אבער מר. גרין האט דערקלעהרט, אז אויב איהם קומט עפעס, זאלען זיי עס געבען צום פאלקס פאראיין, און זיי האבען עס געטאן.

א צווייטער פאל:

א יונגער בחורל פון בלויז 18 יאהר, איז ארעסטירט געווארען. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס בחורל איז ארונטער פון גלייכען וועג, ווייל ער איז א יתום, זיין מוטער איז געשטארבען, דער פאטער איז קראנק געווארען. עס איז ניט געווען ווער עס זאל אכטונג געבען אויף די קינדער. דער בחורל איז אריינגעפאלען צווישען שלעכטע חברים, מיט'ן רעזולטאט אז ער איז אריין אין געפענגעניש.

ווידער האט זיך מר. גרין פאראינטערעסירט, האט איהם ארויסגענומען פון געפענגעניש, און מיט דער הילף פון פאלקס פאראיין איהם ארויפגעפיהרט צוריק אויפ'ן גלייכען וועג.

אויסער קרעדיט פאר'ן גוטען טאט האט דער פאלקס פאראיין אויך באקומען שטיצע פון דעם בחורל'ס קרובים.

אין „זשורנאל" זענען ביז יעצט אריינגעקומען א גרויסע צאל דאנק בריעף פון מענשען, וועלכע מר. גרין האט איינפאך געראטעוועט. און עס בלייבט איבער צו ווינשען, אז הלואי וואלטען מיר אין טאראנטא געהאט מעהר פון דעם טיפ דוד גרין כלל-טוער. וואלט עס געווים געווען א שטאלץ פאר דער שטאדט.

פון א ווייב ביי א פרויען-הענדלער איז זי געווארען א רבי'צין

אין ווילנא ווערט דערצעהלט פאלגענדע געשיכטע:

אויף זאוואלנא גאס וואוינט די אידישע משפחה לאס. מיט דריי יאהר צוריק האט זייער טאכטער סאניע חתונה געהאט מיט אן אמעריקאנער בירגער.

נאך דער חתונה האט דאס יונגע פאר־פאלק פארלאזען ווילנא. די ערשטע וואכען האבען די עלטערע באקומען פון זייערע קינדער בריעף, דערנאך אבער האט זיך די קארעספאנדענץ מיטאמאל איבערגעריסען.

לעצטענס איז די טאכטער פלוצלינג געקומען קיין ווילנא און דערצעהלט, אז מיט איהר האט פאסירט אן אויסטערלישע געשיכטע.

פון ווילנא זענען זיי דורך בערלין געקומען קיין האמבורג, וואו זיי האבען בעדארפט זיך זעצען אויף א שיף קיין אמעריקע.

אין האמבורג האבען זיי זיך אבער פארהאלטען.

אין א שעהנעם פריהמארגען זענען זיי פלוצלינג אריבערגעפאהרען פון האטעל אין א צווייט-ראנגיגער אכסניה ערגיץ אויף א פארשטאדט.

דער יונגער פרוי איז דאס געווארען שטארק פארדעכטיג. זי האט גענומען אויפמערקזאם אויפפאסען אויף איהר מאן און איז מיט גרויס שרעק געקומען צו דער איבערצייגונג, אז איהר מאן איז א פרויען-הענדלער.

אויסנוצענדיג א פרייען מאמענט איז זי אוועקגעגאנגען אין דער פאליציי-פרעפעקטור און איבערגעגעבען איהר חשד.

עס איז גלייך פארפיהרט געווארען אן אויספארשונג, און איהר מאן, לעאן ארנאלדסקי, איז פארהאלטען געווארען.

די פאליציייאישע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז ארנאלדסקי איז א פרויען-הענדלער, און האט איהם געצוואונגען איהר ארויסצוגעבען א גט.

דאס האט געדויערט ביי אנדערטהאלבען יאהר.

אויס חרפה האט זי וועגען דער גאנצער געשיכטע ניט געשריבען אהיים. נאך שווערע טעג פון ליידען און מאטערנישען האט זי זיך באקענט מיט א יונגען רב און מיט איהם חתונה געהאט.

פארגאנגענע וואך איז די יונגע רביצין פלוצלונג אראפגעקומען צו גאסט צו איהרע עלטערען. מען קען זיך פארשטעלען די גרויסע שמחה, וועלכע האט געהערשט אין דער משפחה ל.

פרוי חלש'ט ווען קאר שטויסט אן אויטאמאביל

אין א צוזאמענשטויס צווישען אן אויטאמאביל אין א סטריט קאר אויף יוניווערסיטי קארנער עדעלייד, האט דער דרייווער פון דער קאר, הארווי עלען, פון טווינהוירסט עוועניו, באקומען לייכטע וואונדען, און א פרוי, וואס איז געזעסען מיט איהם אין קאר, האט פון שרעק געחלש'ט, כאטש קיין וואונדען האט זי ניט באקומען.

דער אויטאמאביל, וואס האט זיך לענג אוים א גליטש גענעבען צו דער קאר, איז שטארק באשעדיגט געווארען.

באארד אף עדיוקיישאן אין ווארד 4

טראסטי מרס. סיגעל

טראסטי בריגדען

אלדערמען דערוויילט אין ווארד, פינף

אלדערמאן האלסווארט

אלדערמאן העמילטאן

אלדערמאן לעסלי

היינט עלעקשאנס אינ'ם פאלקס פאראיין

א נייער קאפיטעל אינ'ם לעבען פונ'ם פאלקס פאראיין האט זיך פארענדיגט מיט דעם פארגאנגענעם יאהר. ניט קיין גרינגער, ניט קיין לוסטיגער קאפיטעל, ווייל דער פארגאנגענער יאהר איז געווען איינער פון די שווערסטע יאהרען אינ'ם לעבען פון יעדער אינסטיטוציע. פאר'ן טאראנטא'ר פאלקס פאראיין אבער איז דער פארגאנגענער יאהר געוועזען דער שווערסטער.

ווען די צייטען זענען שלעכטע, דאן פארשטעהט זיך, אז פיעל מעהר נויטבאדערפטיגע קומען אן נאך הילף. מען ווייסט דאך, אז דער פארגאנגענער יאהר האט באשאפען טויזענטער פרישע ארימעלייט, וועלכע זענען נאך ביז יעצט ניט אנגעקומען צו צדקה. פון דער אנדער זייט האט זיך די צאהל פון מעמבערס און אונטערשטיצער פונ'ם פאראיין פיעל פארקלענערט, ווייל מענשען האבען פארלארען די מעגליכקייט צו צאהלען און ביישטייערען צו אינסטיטוציעס. דער פאלקס פאראיין, גלייך ווי פיעלע אנדערע אנשטאלטען, האט געליטען פון ביידע זייטען — ווייניגער איינגאהמע און מער באדערפעניש אין הילפע.

עס איז דא א שפריכווארט, אז ווען אין דער מיהל דרעהט זיך ניט, דאן קלאפט זיך אין שטוב. אויף אונזער מאמע לשון הייסט דאס פשוט, אז ווען עס איז ניטא אויף צו לעבען דאמאלסט קריגט מען זיך אין שטוב. כל זמן דער פאלקס פאראיין האט געהאט גענוג קליינגעלט פאר זיין ארבייט און פאר'ן אפיס, איז אלעס געגאנגען כמעט גלאט און רוהיג. אבער אזוי גיך ווי דער דלות האט זיך אנגעהויבען באוויזען איז פארפאלען געגאנגען דער שלום בית.

און די שטאדט האט אויערען און הערט זיך צו צו אלעס. און די שטאדט האט נאך א זיסען פיסקעלע און ויפתח אדוני . . . און מען האט אנגעהויבען דברן איבער'ן שטעדטעל . . .

ביז אין איין שעהנעם פריהמארגען אויסקלייבען זיך די פיהרער פונ'ם פאראיין א כאפ געטאן פאר'ן קאפ. זיי האבען פארשטאנען, אז עס קען ווייטער אזוי ניט אנגעהן, און זיי האבען דורכגעמאכט די נויטיגע אפערעישאן.... מען האט א שניט געטאן, א קליין גענעבען, און מיט אלע כוחות צוגעטראטען אויף דאס ניי צו דער ארבייט. אלע אנשטרענגונגען זענען געמאכט געווארען אום צו אריינבלאזען נייעם לעבען אין דעם גוסס'דיגען גוף.

מען מוז געבען קרעדיט די עטליכע מענשען, וואס האבען ארויפגעלייגט אויף זייערע פלייצעס די שווערע ארבייט. עס איז געוועזען ניט קיין גרינגער דזשאב, אבער זיי האבען איהם גלענצענד דורכגעפירט. טראץ דעם, וואס זיי זענען אויף יעדער שריט און טריט געשטערט געווארען.

ניט קוקענדיג אויף שווערע צייטען און שטערונגען פון פיעלע זייטען, איז דער יעהרליכער באל אינ'ם קאליסעאום, ניט געווען קיין דורכפאל, מען מעג זאגען, א סוקסעס. דאס הייסט, אז דער באל איז ניט געווען ערגער ווי לעצטעס יאהר.

ניט קוקענדיג אויף שווערע צייטען איז נאך קיין נויטבאדערפטיגער ניט אוועקגעגאנגען פונ'ם פאראיין אהן הילף. אלעס מעגליכעס ווערט געטאן פאר יעדען איינציגען, טראץ דעם וואס די טרעזשורי פונ'ם פאראיין איז ניט אין גלענצענדען צושטאנד.

די וואס שטעהען יעצט ביים רודער פונ'ם פאלקס פאראיין האבען אין א קורצער צייט באוויזען אז קיין פאטענטען פאר דער ארבייט זענען קיינעם ניט ארויסגעגעבען געווארען און אז מיט אנשטרענגונג און ליבע צו דער אינסטיטוציע קען זעהר פיעל אויפגעטאן ווערען. זיי האבען באוויזען, אז זיי קאנען פיהרען דיזע נוצליכע אינסטיטוציע אויף'ן וועג פון ערפאלג, ווייל זיי האבען פארשטאנען די וועגען. ביי וועלכע דער פאלקס פאראיין דארף געפירט ווערען . . .

* * *

היינט אוונט וועלען פארקומען עלעקשאנס אינ'ם פאלקס פאראיין. די אונטערשטיצער פונ'ם פאראיין און די, וועלכע נעהמען אן אינטערעס אין דיזער אינסטיטוציע, וועלען היינט ביינאכט קומען און זאגען זייער ווארט. זיי וועלען אויסקלייבען די פאסיגסטע פערזאנען, וועלכע זאלען ווייטער אנפיהרען די ארבייט פאר'ן פאראיין פונ'ם פאלק.

געהענדיג היינט צו מיטינג, מוזען די מיטגליעדער געדענקען: אז דער פאלקס פאראיין איז ניט קיין פאליטישער אנשטאלט, אז דאס איז דער פלאץ וואו מענשליכע טרעהרען מוזען אויסגעווישט ווערען, מענשליכע שמערצען מוזען געהיילט ווערען, מענשליכע צרות פארלייכטערט ווערען. עס איז ניט קיין פלאץ פאר פערזענליכע אמביציעס מיט פערזענליכע קאפריזען.

עס איז א פאראיין צו העלפען די קראנקע און נויטבאדערפטיגע. פארגעסט ניט וועגען דעם און גיט איבער דיזע היילינע ארבייט אין עהרליכע און גוטע הענט, און די קראנקע און ארימע וועלען אייך דאנקען דערפאר.

דאנקזאגונג

מר. און מרס. לאורענס

252 ספעדיינע עוועניו

דריקען אויס זייער הארציגסטע דאנק צו די פאלגענדע ארגאניזאציעס, וועלכע האבען אויסגעדריקט צו אונז זייער סימפאטיע אין דעם פארלוסט פון אונזער פאטער

גדליה לאורענס ע"ה

דער לידיס אוקזילערי פון מאונט סיני האספיטאל, וואו מרס. ר. דווארקין איז טשערליידי.

דער קענעדיען היברו סאסייטי.

דער קענעדיען היברו לידיס אוקזילערי.

דעם בני ברית לאדזש.

דער מיקאל סטריט שוהל.

דער ווארשאווער לאדזער סאסייטי,

א ספעציעלען דאנק דעם סטעף פון מאונט סיני האספיטאל פאר דער גוטער אויפפאסונג פון דעם פארשטארבענעם.

א דאנק אלע פריינט און באקאנטע און אויך דעם „אידישען זשורנאל" פאר דעם טיפען מיטגעפיהל וועלכען מען האט אונז אויסגעדריקט.

ווינשענדיג אייך אפגעהיט צו זיין פון צער.

מר. און מרס. לאורענס.

גאלדענבערג'ס כשר רעסטאראנט
באזונדערע פלעצער פאר
- מילכיגם און פליישיגם -
די אמת'ע כ ש ר ה סיסטעם
עקזיסטירט זינט 1908.
275־273 ספעדיינע עוועניו. טעלעפאן טריניטי 0444.

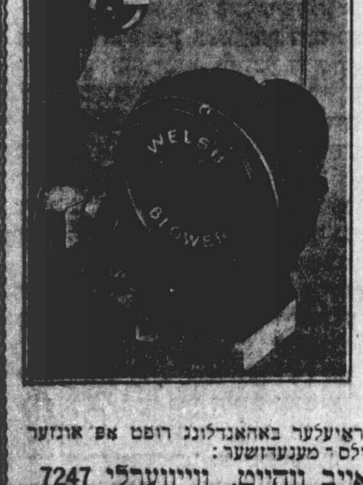
ווינטער קומט אן
באפרייט זיך פון שקלאפעריי פון פויערנעס און אש. ארדערט גלייך דעם בארימטען
וועלש בלאוער
אויטאמאטיש קאנטראלירטע וואַרימקייט. קיין אש. שפארט געלט אויף קויילען. דער „וועלש בלאוער" טראגט א גאראנטי פאר פולשטענדיגער צופרידענהייט און פרייע סערוויס פון דער
Welsh Blower & Stoker
COMPANY
BANK OF NOVA SCOTIA Bldg.
Dundas & Spadina
WAverly 7247
פאר פרייער אינפארמאציע און ראיעלער באהאנדלונג רופט אפ אונזער אידישען סיילס־מענעדזשער:
אייב וואהיט, ווייווערלי 7247
דער „וועלש בלאוער" צאלט פאר זיך אליין

אלדערמאן ראדזשערס דערוויילט אין ווארד 3

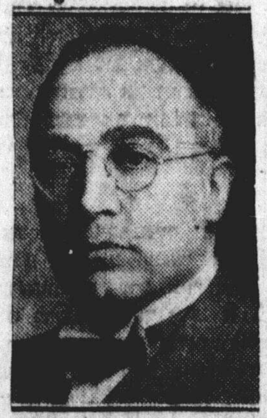
אלדערמאן ה. ל. ראדזשערס

אלדערמאן וואודסווארט דערוויילט ערשטער אין ווארד 7

אלדערמאן וואודסווארט, וועלכער איז אזוי באליבט אין ווארד 7. אז ער איז דערוועהלט געווארען דער ערשטער אלדערמאן מיט דער גרעסטער צאהל שטימען.

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
Published by
JOURNAL PUBLICATIONS OF TORONTO, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST Telephones: ADelaide 7424-7425
NATHAN FRIEDLAND, President.
Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario.
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913.
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents.
ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL TORONTO, ONT. 25

פאר וועמען די שפראך איז צו שארף

באקלאגט זיך נעבאך דער גענעראלער פוילישער קאנסול אין קאנאדע, דר. אדאמקעוויטש, אז דער פראטעסט פון די טאראנטאר אידען געגען די פאגראמען אין פוילען איז א צו־שארפער און דעריבער קען ער עס ניט אפשיקען צו דער פוילישער רעגיערונג.

דער פוילישער קאנסול גיט אבער אנצוהערען אז אויב די שפראך פון דער פראטעסט רעזאלוציע וועט מאדיפיצירט ווערען, וועט ער עס אננעמען און אפשיקען צו זיין רעגיערונג.

האבען מיר קיין פאראיבעל ניט אויף דר. ג. אדאמקעוויטש פאר ניט וועלען אפשיקען די פראטעסט רעזאלוציע, און פאר אפשיקען די רעזאלוציע צוריק צו די טאראנטאר אידען, ווייל מיר קענען דאך ניט דערווארטען, אז דער קאנסול זאל העלפען אליין אנשפייען אין פנים זיין רעגיערונג. עס ווילט זיך אבער פרעגען דעם געערטען פוילישען קאנסול, צי עס געפעלט אים די שפראך, וועלכע די "גאזעטא ווארשאווסקא" נוצט אין אירע העצעס אויף אידען און די שפראך, וועלכע די ענדעקעס און אנדערע אנטיסעמיטען אין פוילען נוצען אין דער באיקאט אגיטאציע?

קיים פראטעסטירט ניט דער פוילישער קאנסול געגען דער העצערישער שפראך, וועלכע די "גאזעטא ווארשאווסקא" נוצט געגען אידען (און אז ער זאל פראטעסטירען האבען מיר ניט געהערט). איז דאך א סימן, אז ער האט גאר ניט געגען אזא שפראך. פארוואס־זשע האט ער זיך אזוי דערשראקען פאר דער פראטעסט רעזאלוציע פון טאראנטא?

די פראטעסט רעזאלוציע, וועלכע איז אנגענומען ביי דער פראטעסט פארזאמלונג זונטאג דעם 13־טען דעצעמבער אין טאראנטא, זאגט גאנץ קלאר, גיט אויף קיין באהאלטענעם אופן, אז די טאראנטאר אידען האלטען פאראנטווארטליך די פוילישע רעגיערונג פאר דעם, וואס עס איז פארגעקומען אין פוילען, ווייל די רעגיערונג האט לויט דער מיינונג פון די אידען אין טאראנטא, קיין זאך ניט געטאן אפצושטעלען די פאגראמען און טוט קיין זאך ניט אפצושוואכען די באיקאט באוועגונג געגען אידען.

דאס, וואס עס פארדריסט, נעבאך, דעם פוילישען קאנסול, ווייל וואלטען די טאראנטאר אידען פראטעסטירט געגען די ענדעקעס אדער די איבעריגע כוליגאנעס, וועלכע האבען געשפאלטען אידישע קעפ און אויסגעדריקט די האפנונג, אז די פוילישע רעגיערונג וועט עס אפשטעלען, וואלט דער פוילישער גענעראל־קאנסול אין קאנאדע גאר ניט געהאט געגען דעם. קיים אבער רירט מען אן די רעגיערונג, איז עס פאר אים צו־שארף.

— דאס, וואס דער פוילישער קאנסול האט די פראטעסט רעזאלוציע צוריקגעשיקט איז דער בעסטער באוויז, אז די טאראנטאר אידען האבען געטראפען אין ציעל. און די אידען פון טאראנטא וועלען זיכער געפינען אנדערע וועגען ווי אזוי די רעזאלוציע זאל אנקומען צו דער פוילישער רעגיערונג.

די אידען פון טאראנטא האבען געוואלט האנדלען איידעל און די רעזאלוציע איז אויך געשיקט געווארען צום פוילישען קאנסול. אבער אז ער נעמט עס ניט אן, האבען טאראנטאר אידען א גוטען אויסרייד צו קומען מיט דער רעזאלוציע דירעקט צו דער קאנאדער רעגיערונג, און דאס וועט זיכער געטאן ווערען.

די איראניע איז אבער, וואס די שפראך פון דער רעזאלוציע איז פאר'ן פוילישען קאנסול צו־שארף.

דער נייער סיטי־קאנסיל

דער טאראנטאר 1932 סיטי קאנסיל איז מיט א קליינער אויסנאמע דער זעלבער, ווי אין 1931. בלויז זיבען נייע פנים'ער וועלען זיין אין נייעם סיטי קאנסיל. פון דעם זענען צוויי נייע אלדערמען פון ווארד ניין, א נייער ווארד, וועלכער איז אין דעם פארגאנגענעם יאר ערשט געשאפען געווארען. אזוי אז ניט רעכענענדיג די צוויי גאר נייע אלדערמען, וועלען זיין פינף נייע מענשען אין 1932 קאנסיל און וועלען זיך גאנץ ווייניג אנזעהן.

מיר זאגען עס אין צוזאמענהאנג מיט דער פארשטעהענדער ארבייט, צו וועלכער דער סיטי קאנסיל דארף זיך גלייך נעהמען.

אין שטאדט הערשט נאך א גרויסע ארבייטסלאזיגקייט. עס מוז עפעס געטאן ווערען פאר די ארבייטסלאזע אין די עטליכע קומענדע ווינטער חדשים, סיי די שטאדט וועט באקומען שטיצע פון דער פעדעראלער אדער פראווינציעלער רעגיערונג.

אן אקציע דארף גלייך אנגעהויבען ווערען פאר דעם. די שטאדט האט געוויסע ארבייטען, וועלכע קענען גלייך אנגעהויבען ווערען, ניט דארפענדיג ווארטען ביז פריהלינג.

דער נייער סיטי קאנסיל דארף זיך אויך באצייטענס נעמען צו דער ארבייט וועגען באשטימען די שטייערען.

ניט אכטענדיג וואס די צייט איז זעהר ניט קיין גינסטיגע און דער עקאנאמישער קריזיס איז ווייט ניט פארלייכטערט געווארען, אזוי אז די שטאדט קען ניט איינפירען קיין עקאנאמיעס, איז דאך וויכטיג, אז די שטייערען זאלען כאטש ביז א געוויסען גראד פארלייכטערט ווערען.

איינפירען יעצט עקאנאמיע וואלט געמיינט ארויסווארפען ארבייטער אין גאס פון די פארשיידענע דעפארטמענטס, אין וועלכע זיי זענען באשעפטיגט, אדער פארקלענערען זייער איינקונפט. אויב שכירות וועלען געשניטען ווערען. אבער דאס איז דאך ניט נויטיג אום איינצופירען עקאנאמיע.

עס זענען פאראן פארשיידענע אופנים צו איינפירען עקאנאמיע, און די ערשטע דארף זיין אפשאפען דעם קאנטראקטינג סיסטעם.

א סך ארבייטען, וועלכע די שטאדט אונטערנעמט, ווערען אוועקגעגעבען צו קאנטראקטארס, וועלכע באשעפטיגען ארבייטער און מאכען דערביי פראפיטען. די שטאדט קען די דאזיגע ארבייטען אליין דורכפירען און באשעפטיגען טאג ארבייטער, פארמיידענדיג דערמיט דעם פראפיט וועלכען די קאנטראקטארען מאכען, און דער דאזיגער פראפיט איז דאך אזא באדייטענד גרויסער, און די דאזיגע פראפיטען קענען אדער איינגעשפארט ווערען אדער פארווענדעט ווערען צו געבען מער ארבייט ארבייטסלאזע.

די שטייערען אין דעם פארגאנגענעם יאר זענען געוועזן גאנץ הויך, העכער איידער וועלכען עס איז פריהערדיגען יאר. די בירגער קרעכצען אונטער דעם שווערען יאך פון די הויכע שטייערען, און טאראנטא איז דאך א שטאדט פון פריוואטע הויז אייגענטימער. כמעט יעדער ארבייטער האט אן אייגען ווינקעלע, אן אייגען הויז און די שטייערען זענען אזעלכע הויכע, אז קיין ארבייטער קען היינט צו־טאג די שטייערען ניט באצאלען.

עס איז דעריבער קלאר, אז דער סיטי קאנסיל מוז דאס יאר עפעס טאן צו פארלייכטערען די שטייערען. דער מעיאר מוז אינסטרואירען די הייפט פון די דעפארטמענטס אויסצוארבייטען זייערע בודזשעטען פאר 1932 אזוי עקאנאמיש, אז מען זאל קענען פארקלענערען די שטייערען, און די בירגער דערווארטען, אז דאס יאר זאל עס דער סיטי קאנסיל טאן.

געוויסען

(טעגליכע שמועסען)

פון יצחקי

אווארע פארדריסט מיר וואס אונזער טאראנטא האט ניט באוויזען צו אויפהאלטען איהר רעפוטאציע אלס "קאמוניסטישע", באוואוסטזיניגע, ר־ר־רעוואלוציאנערע שטאדט לעצטען פרייטאג ביים שטים־קאסטען און אווארע פארדריסט עס מיר אויך וואס קיין איינער, נעבאך, פון די קאמוניסטישע קאנדידאטען איז ניט דערוועהלט געווארען.

דאס איז געוויס א נבלה (נעוואלע) בישראל, אבער די פריינט פון דעמאקראטיע דארפען זיך, חלילה, ניט זארגען איבער דעם. איך בין היינט אין א לאגע צו־קענען זיי טרייסטען, אז עס האלט גאר ניט אזוי שמאל, ווי עס ווייזט זיך אויס. איך האב ערשט ניט לאנג צוריק אויסגעפונען אז אונזער טאראנטא איז נאך גארניט אזוי קאנסערוואטיוו ווי מען דענקט. אמווייניגסטענס איז אונזער יוגענט, און די שטודירענדע טאראנטאר יוגענט איבערהויפט, גאנץ סאציאליסטיש געשטימט.

ווי אזוי האב איך עס אויסגעפונען?

אט וועט איהר הערען:

אין באפלא איז מיט עטליכע טעג צוריק אפגעהאלטען געווארען א סטודענטען קאנווענשאן. דאס איז געוועזן די עלפטע, פיער יערליכע קאנווענשאן פון דער סטודענטען וואלונטירען באוועגונג.

דער טאראנטא'ר אוניווערזיטעט איז ביי דער דאזיגער קאנווענשאן געוועזן פארטראטען דורך דעם סטודענט קעראל ל. קאבורן. האט דער דאזיגער סטודענט פונ'ם טאראנטא'ר אוניווערזיטעט אוועקגעלייגט דארט א "שפיץ" (ספיטש) איז עס געוועזן, זאג איך אייך א "שפיץ" פון שפיצענלאנד . . .

רעוו. דר. קענאן קאדי, דער נייער פרעזידענט פונ'ם טאראנטא'ר אוניווערזיטעט און סער ראבערט פאלקאנער, דער ביז־איצטיגער פרעזידענט, האבען זיך, נעבאך אויסגעגאסען די הערצער, האבען זיי, אן אמת'ער צער־בעלי־חיים (צארבעלע־כאאים) איז געוועזן צו אנקוקען זיי.

* * *

וואס זשע האט דער סטודענט גערעדט?

טא הערט זשע און שטוינט:

מיר האבען אויסגעפונען", האט ער געזאגט, "אז די קירך איז ניט גענוג קריסטליך פאר אונז. אט פארוואס סטודענטען רייסען זיך אפ אין אזעלכע גרויסע צאהלען פון דער רעליגיע. אין דער זעלבער צייט ווידער, פיהלען מיר, אז סאציאליזם ברענגט די אמת'ע פרינציפען פון קריסטענטום אין ווירקליכען לעבען. דאס וואס דער סאציאליזם פרעדיגט, איז די סאמע העכסטע פארמע פון קריסטליכער ברידערליכקייט".

און ווייטער: —

דער סאציאליזם האט אפגעריסען די סטודענטען פון דער קירך ווייל די סטודענטען פיהלען אז די קירך איז פאר זיי ניט גענוג איבערצייגענד. די מערסטע סטודענטען זענען אויך געטריבען געווארען צום סאציאליזם צוליעב זייערע פינאנציעלע שוועריגקייטען. זיי האבען זיך גוט צוגעקוקט צו די קאנדיציעס וועלכע האבען געפירט צום איצטיגען עקאנאמישען צוזאמענברוך, און זיי זענען געקומען צו דער איבערצייגונג, אז דער סאציאליזם איז די איינציגע לייזונג פאר דעם פראבלעם".

* * *

אט האט איהר אייך בלויז צוויי אויסצוגען פון זיין לאנגער און העכסט אינטערעסאנטער רעדע. איך וואלט אייך געקאנט ברענגען נאך אהן א צאהל אויסצוגען פון אנדערע רעדעס וועלכע זענען געהאלטען געווארען פון די סטודענטען־דעלעגאטען, פארטרעטענדיג אזעלכע אוניווערזיטעטען ווי דער דזשאהן האפקינס אוניווערזיטעט; דער נארט קאראליינא אוניווערזיטעט; דער סמיט קאלעדזש און פיעלע אנדערע פון איבער גאנץ אמעריקע און קאנאדע. עס וועט אבער זיין אביסעל צופיעל. אלע רעדעס זענען אויפ'ן זעלבען שטייגער. אלע רעדעס זענען א גרויסע אנקלאגע אויף דער קריסטליכער רעליגיע און אן אפענע דעקלאראציע פאר'ן סאציאליזם.

איך ווייס, אז די דורכגעפאלענע קאמוניסטישע קאנדידאטען וועלען אין דעם דאזיגען פאקט זעהן א קנאפען באווייז פאר טאראנטא'ס דעמאקראטיע. פאר זיי איז סאציאליזם נאר א קנאפע ישועה, אבער איך קאן זיך יא פארגינען צו זינגען א שבח (שוואך) און א לויב־געזאנג אונזער שטעדטעל.

אויב מיר פארמאגען דא אזא יוגענט מיט אזעלכע אנשויאונגען, דאן זענען נאך פאראן האפנונגען און גוטע האפנונגען אויף בעסערע צייטען.

* * *

און טאמער איז דער דאזיגער פאקט ווייניג פאר אייך, האב איך נאך איינעם. צו איבערצייגען. אז אין דער אמת'ען איז טאראנטא נאך ניט אזוי "פאררערבען" ווי מען גלויבט. עס קלאפט נאך ערגענץ דא א שטיקעל נערוו פון געוויסען.

די טאראנטאר "סטאר וויקלי" האט אין איינעם פון איהרע לעצטע עדיטאריעלס געהאט פאנאנדערגעוויקעלט דעם לעצטען קאמוניסטישען פראצעס. טראץ דעם וואס אין דעם עדיטאריעל גופא זאגט די "סטאר" ווייניג, קאן מען אבער ארויסלייענען א סך פון צווישען די שורות. מען זאגט אז די מעשה טוט איהר וועה. מען זאגט, אז עס פארדריסט איהר, נאר זי קאן זיך, נעבאך, ניט העלפען.

"קאמוניסטען זענען אלל־רייט, זאגט זי, "נאר מאסקווע טויג ניט... און דער פראצעס איז געוועזן נים אויף די טאראנטא'ר קאמוניסטען, נאר אויף מאסקווע"...

איהר זעהט אלזא, אז עס פלאגט איהר עפעס, עס דרודעלט איהר עפעס — וואס לאזט זי ניט איינרוהען? דאס איז וואס מיר רופען אן "געוויסען".

זאלען זיך די אידען ניט שרעקען

(צום מוסולמאנישען קאנגרעס)

פון י. איינער. (ירושלים)

לויט די הכנות וואס מען האט געמאכט צום מוסולמאנישען קאנגרעס, זאגאר אויך די אידען, לויט די פילצאהליגע, שרייענדיגע קייבלען און ארטיקלען אין דער פרעסע, וועלכע האבען געאטעמט מיט עקסטרעמער נייגעריגקייט, מיט סענזאציע און מיט א געוויסער מורא, פאסט זיך און עס איז אפשר טאקי נויטיג צו געבען א "סיגנאל צום ריקצוג": אידען, שרעקט זיך ניט! דער שר איז גאר ניט אזוי שרעקליך, ווי אייניגע האבען זיך פארגעשטעלט. דער קאנגרעס אלס שפילצייג אין די הענט פון די מאכטהאבענדע קען, ווירקליך, זיין געפעהרליך און קען דורכגעהן אהן באדייטונג און ווירקונג, אפהענגיג פון דעם ווילען פון "דריטען צד" און איצט, זעהט אויס, האט דער דריטער צד געוואלט, אז דער קאנגרעס זאל נאר צושטאנד קומען, אבער ער זאל קיין באזונדערע ווירקונג ניט האבען. איך וויל באלד ערקלעהרען ווי דער אידישער ישוב, אדער ווי א גרויסער טייל פון איהם זעהט די זאך.

קודם כל אנערקענט ניט דער ישוב דעם "ערוואכענדען אריענט". בנוגע ארץ ישראל איז דאס פאר איהם אן אינהאלטלאזער טערמין, מיט וועלכען עס איז גוט צו מאכען פארשיידענע קאמבינאציעס אויף פאפיר, שרייבען ארטיקלען און זאגאר גאנצע ביכער, אויפבויען אויפ'ן יסוד פון "ערוואכענדען אריענט" א גאנצע וויסענשאפטליכע שיטה, אדער עהנליכעס צו דעם, ווי עס האט שוין געטאן איינער פון די טעארעטישע "זיילען" פון די "ברית שלום".

אבער אין לעבען, אינ'ם ארץ ישראלדיגען לעבען, זעהט מען נאך ניט דער אריענט זאל ערוואכען. ער איז געשלאפען געשמאק און וואלט נאך געקענט אזוי אפשלאפען א היבש ביסעל צייט, ווען מען זאל איהם אזוי ניט רייסען און טרייסלען מיט אומנאטירליכע אויפרעגענדע מיטלען, מען זאל איהם ניט וועקשטעלען אויף די פיס מיט ממש נאך פארשלאפענע אויגען. און דאס לייקענט קיינער ניט, אז מיט אזא וועקען קען מען אפילו א טויטען אויפרייסען, ווייל א נאציאנאלע באוועגונג קען ביי יעדען פאלק געשאפען ווערען, ניט מעהר — ווען זי ענטשטעהט נאטירליך איז זי צייטיג, רייף, און דעהיבער — פעסט און פאזיטיוו. ווען אבער מען ברענגט זי מיט אזעלכע מיטלען, ביי א פארדונקעלטען געדאנק און פארשלאפענע אויגען, איז זי א נעגאטיווער כח וואס קען נאר שאדען ברענגען. אט אזא איז היינט צו טאג די נאציאנאלע באוועגונג צווישען די ארץ ישראל אראבער, און דאס, זעהט אויס, בעדארף טאקי דער "דריטער צד": ניט אז די באוועגונג זאל זיין א פאזיטיווער כח און פאר זיך, נאר זי זאל זיין בלויז א ווערקצייג, מיט וועלכען מען קען, ווען מען בעדארף, שלאגען א צווייטע באוועגונג. און דער מוסולמאנישער קאנגרעס איז אויך ניט מעהר ווי און עטאפ אין דער דאזיגער שפיעל: מען דארף נאר ער זאל געשאפען ווערען, טאקי אהן ווירקונג, אבער ווען מען וועט בעדארפען וועט מען איהם שוין צוגעבען כח און ווירקונג.

געוויס, דאס איז א גרויסע ענדערונג אין דער ענגלישער פאליטיק — ענגלאנד האט באשלאסען ארייננציהען ארץ ישראל אין דעם קרייז פון איהר אריענטאלער פאליטיק. די אורזאך? ווייל עס פעהלען איהר פאקטארען, מאמענטען, וועלכע זאלען פארגרעסערען די מעגליכקייט צו קאמבינירען, צו מאכען פארשיידענע פאליטישע געגנג, און גאנץ וואהרשיינליך, אז אומפריינדליכקייט צו אידען (ווייך געזאגט) שפיעלט דא אויך ניט קיין קליינע ראלע.

אט ערשט האט לארד פלומער געקענט ניט ארייזלאזען קיין ארץ ישראל מוהאמעד עלי, דעם פארשטארבענעם ברודער פון דעם איצטיגען פאליטישען שארלאטאן, ווי די אראבער זעלבסט רופען איהם, צוקאט עלי און איצט שפיעלט דער לעצטער איינע פון די הויפט ראלען אין דער גאנצער שפיעל. וואס פון דעם וועט מיט דער צייט ארויסקומען, וואוהין די שפיעל וועט פארפיהרען — ווייסט קיינער ניט, אויך די ענגלענדער ווייסען ניט. אבער איין זאך איז זיכער, אז איבעררייסען מיט די אידען איז אויך ניט אין די אינטערעסען פון ענגלאנד. זי וויל ניט און קען דאס ניט טאן. זי וויל, אז אויך די אידישע נאציאנאלע היים זאל בלייבען א ווירקזאמער פאקטאר, א בארוועגליכע פיגור אויפ'ן שאכמאט פעלד פון דער ענגלישער פאליטיק.

איצט האט זי דערפיהרט ביז דעם מוסולמענישען קאנגרעס און לאזט די זאך געהן מיט איהר נאטירליכען גאנג. און נאטירליך אויף אונזער טייל אריענט הייסט, אז די מיוחס'דיגע אראבישע פאמיליעס זאלען זיך רייסען, צאנקען זיך און פון דעם גאנצען ענין זאל גאר ניט ארויסקומען. ווייל די אזוי גערופענע אראבישע באוועגונג איז נאך זעהר גרין, האלט קוים קוים ביים אנפאנג און האט נאך ניט נויטיג קיין קאנגרעס און דעריבער אויב ענגלאנד האט ווירקליך באשלאסען זיך ווייטער ניט אריינמישען און די ענגלענדער וועלען דא ניט צו העלפען אויף זייער שטייגער, וועט דער גאנצער טומעל בלייבען אהן שום רעזולטאטען. דאס איז ניט קיין ווייטע השערה, נאר אזוי שרייבען די אראבישע צייטונגען זעלבסט.

דער קאנגרעס האט זיך נאך ניט געשלאסען, אבער די אראבישע פרעסע רעדט שוין אפען וועגען דעם, אז ער וועט קיין רעזולטאטען ניט געבען.

אינטערעסאנט איז, וואס לויט דער גרעסטער אראבישער צייטונג אין ארץ ישראל, זאל איינע פון די דריי הויפט אורזאכען, איבער וועלכע דער קאנגרעס זאל בלייבען רעזולטאטלאז זיין דאס, וואס מען האט "בעגנב'עט" אויפ'ן קאנגרעס דעם עגיפטישען דעלעגאט. די לעזער ווייסען שוין געוויס פון די דעפעשען, אז בשעת א רעדע פון דעם עגיפטישען נאציאנאליסטישען דעלעגאט האט דער צווייטער עגיפטישער דעלעגאט פון דער רעגירונגס פארטיי געמאכט צווישענרופען און דערפאר האבען איהם "די געהויבענע געסט" פון קאנגרעס באשאנקען מיט קלעפ און דערווייל טאקי צוגעלאטכענט זיין זייגער און זיין פארטפעל. דאס איז ניט מעהר ווי אן עפיזאד, אבער א כאראקטעריסטישע, וואס האט פיעל צו זאגען.

א גנבה קען טאקי אומעטום פאסירען, א גנב קען זיך ארייגקריגען אויף יעדען קאנגרעס, אבער דא איז איין קליינער אונטערשייד: דאס האט ניט געגנבעט קיין פראפעסיאנעלער גנב, נאר א בעדויאינער אדער א פאר שמאטישע אראבער, הונדערט - פראצענטיגע נאציאנאליסטען, וועלכע קענען זיך בשום אופן ניט אפהאלטען פון דעם וואס ליגט שלעכט...

זאל דאס זיין אין א אידישער קראם ווען דער קרעמער פארקוקט זיך, זאל דאס זיין אויפ'ן מוסולמאנישען קאנגרעס באלד נאך דער פאמפעזער תפלה אין דער עומר מאשע, בשעת פאטאס, בשעת הויכע ווערטער פון שבועות מיט געהויבענע הענט. אזוי איז די טבע ,אזוי איז מען היינט צו טאג דא ערצויגען. און דעריבער האט דער דאזיגער פאקט געמאכט אזא שטארקען איינדרוק ביז א מיספאלג פון גאנצען קאנגרעס.

לויט דער אפיציעלער פראגראם פון קאנגרעס זענען פאראן בלויז צוויי פראגען, וועלכע האבען א דירעקטע שייכות צו אדען: וועגען כותל מערבי און וועגען באדען. מילא פאר דעם כותל זארגען איצט ניט די אידען. דא איז שוין פאראן א פסק דין פון דער פעלקער ליג, און אפילו די ענגלענדער זאלען וועלען, וואלטען זיי שוין אויך ניט געקענט אזוי לייכט עפעס ענדערען.

ערנסטער איז די פראגע וועגען באדען. די אראבער ווילען אויך שאפען א פאנד וועלכער זאל אויסקויפען באדען און ניט דערלאזען ער זאל איבערגעהן אין אידישע הענט .אז דער דאזיגער פאנד, ווען ער זאל געשאפען ווערען, זאל אויסקויפען הונדערטער טויזענטער דונאמס איז ניטא וואס מורא צו האבען, ווייל פון דעם אראבישען נאציאנאליזם ביז געלט איז נאך זעהר א גרויסע דיסטאנץ. אבער שאדען ברענגען קען ער.

ער קען נאך מער פארשווערען דעם באדען ערווערב פון אידען, וועלכער איז שוין אזוי אויך גענוג שווער. און דאך זאל זיך נאר די רעגירונג ניט אריינמישען וועלען די אידען אויך דיעזע שוועריגקייט איבערווינדען.

באדען פארקויפען זיינען פאראן גענוג, די אידען זאלען נאר האבען געלט...

פאר דעם קאנגרעס אלזא האבען די אידען זיך גאר ניט וואס צו שרעקען. זאל נאר די רעגירונג זיי ניט שטערען און זאלען זיי נאר אליין ארבייטען מיט פעסטערען ווילען, מיט מעהר ענטשלאסענקייט. מעגליכקייטען זיינען פאראן גענוג. פארדראסיג און וועהטאגליך איז נאר, וואס די אידען אליין באשעפטיגען זיך מעהר מיט ביי זאכען, ווי מיט דער עצם זאך, מעהר מיט פאליטיק פון דער נאציאנאלער היים, ווי מיט דער נאציאנאלער היים אליין.

נאציאנאל פאנד יובילעאום איז א גרויסער אידישער יום טוב, ערקלעהרט אויפרוף פון ארץ ישראל ראבינאט

ווערטער פון הרב קוק רופען צו נייע בעגייסטערונג

דער נאציאנאל פאנד 30 יעהריגער יובילעאום, וואס וועט געפייערט ווערען אין ניו יארק און אין אנדערע שטעדט דעם 10־טען יאנואר, איז א גרויסער אידישער יום טוב, וואס דארף אבגעהיט ווערען איבער דער גאנצער וועלט, ערקלעהרט אן אויפרוף פון דעם ארץ ישראל ראבינאט, וואס איז אונטערגעשריבען געווארען פון הרב הגאון ר' אברהם יצחק הכהן קוק, און איז נעכטען פארעפענטליכט געווארען.

די ווערטער פון דעם הויפט פון "די ארץ ישראל רבנים זיינען באזונדערס הארציגע און רופען צו א נייער בעגייסטערונג פאר דער ערפילונג פון דער נאציאנעלער און רעליגיעזער מצוה פון גאולת הארץ.

— טייערע ברידער! — ערקלעהרט דער אויפרוף — איינע פון די לייכטענדע גאולה־ערשיינונגען וואס עס שטראהלען ארויס פון די טיפענישען פון דער גרויסער ישועה, איז גאולת הארץ; דאס דערלייזען פון אונזער הייליגען באדען פון דער מדבר הערשאפט און דאס בעארבייטען איהם דורך די בנים־בונים (קינדער בויער).

שוין 30 יאהר ווי דער קרן קימת לישראל, וואס זיין גרויסער ציעל איז אויסצולייזען דעם הייליגען ארץ ישראל באדען פיהרט אויס די דאזיגע דערהויבענע ארבייט מיט מוט און קראפט, און מיט דער הילף פון דעם שוכן בציון האבען מיר זוכה געוועזן צו זעהן אין אונזערע צייטען ווי א סך ברייטע לאנד שטחים פון ארץ ישראל זענען אריבער אין אידישען רשות און באזיץ.

אבער ווי גרויס איז אונזער וועהטאג און פארדרוס, וואס נאך פיעל גרעסערע שטחים פון אונזער הייליגען באדען פוסטעווען פאר אונזערע אויגען און מיר האבען זיי נאך ניט אויסגעלייזט.

היינט ווי גרויס איז די מצוה צו הילף צו קומען דער פארשטויסענער מוטער ציון און אנשטרענגען אלע כחות אויסצולייזען די הייליגע ערד און אפגעבען זי איהרע קינדער, וואס קעהרען זיך אום צו איהר פון אלע גלות'ן, און שוין פופציג יאהר א גאנצער יובל, ווי זיי זיינען מקריב זייער גאנצען לעבען, זייער בלוט און שווייס, כדי אויפצוריכטען איהרע וויסטענישען און אויפצובויען זיי פון איהר חורבן.

"אמת, עס איז זעהר צו באדויערן, וואס אזא באוועגונג פאר דער תקומה פון אונזער לאנד און איהר אויפבוי, א באוועגונג מיט אזא הייליגען געשיכטליכען אינהאלט, ווערט פון דרויסען פארדונקעלט דורך א שאטען פון וואכעדיגקייט און ווערט אפטמאל באגלייט פון פארדרימליכע ערשיינונגען, וואס זיינען געגען דער עצמיות פון ישראל'ס קדושה און אויפלעבונג. אבער דאס דארף ניט אפשוואכען אונזערע הענט אין דער דאזיגער הייליגער ארבייט, נאר נאך מעהר אויפמונטערן די שלומי אמוני ישראל צו פארשטארקטער טהעטיגקייט פאר דער גאולה פון אונזער הייליגער נחלה און איהר אויפבוי.

דאס וואס א טייל פון ארטאדאקסישען אידענטום האט זיך ביז איצט געהאלטען פון דער ווייטענס לגבי דער ארבייט פון תחית הארץ, האט שטארק גורם געווען דערצו, עס זאל אפגעשוואכט ווערען דער כח פון דער הייליגער אויפלעבונג אין דאזיגען טייל און עס זאלען שטארקער ווערען די וואכעדיגע כחות אין עקאנאמישען לעבען, און מיר מוזען פון איצט אן זעהען צו פארריכטען דעם דאזיגען פונקט.

די נושאי כלים פון יראת שמים דארפען זיין די ערשטע צו טאן אליין און אויפצומונטערן אנדערע מיט אלע כחות און מיט'ן גאנצען הארצען פאר דער גאולה פון אונזער הייליגען לאנד און זיין אויפבוי.

מיר טארען ניט איבערלאזען דעם הייליגען באדען אין זיין פארשטויסענקייט, מיר מוזען זיך אנשטרענגען מיט דער גרעסטער התמדה ארויסצוראטעווען איהם פון וויסטעניש.

צוגלייך מיט דער גאולה פון ארץ ישראל פון פרעמדע הענט וועט אויך דער רוח ישראל אויסגעלייזט ווערען פון פרעמדע איינפלוסען, וואס זיינען אריינגעדרונגען פון אויסען מחוץ פון דער הייליגער מחיצה און מחוץ למחנה ישראל. און דורך דער פינסטערניש וועט זיך אין זיין גאנצער פראכט באווייזען דאס ליכט פון דער גאולה צו פארווירקליכען די ישועה און צו פארזאמלען די נדחי ישראל. במהרה בימינו ,אמן !.

ארבייטער גרופען נעהמען אנטייל אין נאציאנאל פאנד יום טוב

דער ארבייטער פליגעל וועט זיך פאראייניגען מיט די אלגעמיינע ציוניסטען און מזרחיסטען אין דער פייערונג פון דעם נאציאנאל פאנד יובילעאום, וואס וועט פארקומען זונטאג, דעם 10־טען יאנואר אויף דעם גרויסען פאלקס באנקעט אין האטעל עדיסאן, ניו יארק, לויט א צירקולאר, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען דורך דעם סעקרעטאריאט פון דער פאראייניגטער אידישער סאציאליסטישער ארבייטער פארטיי "פועלי ציון התאחדות".

"מיט 30 יאהר צוריק — ערקלעהרט דער רוף פון די פועלי ציון, — איז געגרינדעט געווארען דער אידישער נאציאנאל פאנד פארטראכט און באשאפען פון פראפעסאר שאפירא און דאקטאר הערצל. א גרויסע סאציאלע אידעע פון באפרייען דעם ברויט־געבענדען באדען פון די קייטען פון פריוואט אייגענטום, געפארט מיט דעם הונגער פון לופט־פאלק נאך פעסטען באדען. פאר דעם פענאמענאלען ערפאלג פון דער אינסטיטוציע פון קרן קימת זיינען פאראנטווארטליך די ווייטזיכטיגקייט פון זיינע שעפער און עקשנות און אויסדויער פון זיינע איצטיגע פיהרער.

"דער דאפעלטער יובל ווערט געפייערט אין ניו יארק דורך א גרויסארטיגען דונאם לאנד באנקעט וועלכער וועט פארקומען זונטאג אווענט, דעם 10־טען יאנואר, 1932 אין האטעל עדיסאן. די באדינגונגען זיינען:

א. די ארגאניזאציע, וואס וועט ביישטייערן ניט ווייניגער ווי 25 דאלאר וועט זיין בארעכטיגט צו שיקען איין דעלעגאט.

ב. די ארגאניזאציעס וואס וועלען ביישטייערן 50 דאלאר און העכער וועלען זיין בארעכטיגט צו צוויי דעלעגאטען. פאר יעדע 25 דאלאר וועט איהר באקומען א סערטיפיקאט וואס וועט באשטעטיגען אז א דונאם לאנד איז אויסגעלייזט געווארען אין ארץ ישראל אין דעם נאמען פון אייער ארגאניזאציע.

אויך איינצעלנע פערזאנען קענען פאר 25 דאלאר זיין פארטראטען ביים באנקעט און קויפען א דונאם באדען דורך דעם.

"עס איז דער עהרען חוב פון יעדען פאראיין צו מאכען רעזערוואציעס לויט זיינע מעגליכקייטען.

דער דאון טאונער סניף א' האט זיך אונטערגענומען צו שאפען 3 דונאם, טוט נאך זייער ביישפיעל.

שיקט אייער רעזערוואציע דירעקט צום אפיס פון נאציאנאל פאנד, 111־טע עוועניו, ניו יארק.

סטאראסטע פאדערט אויף א גלח ניט צו פרעדיגען אנטיסעמיטיזם

פון ווילנא שרייבט מען:

די סטאראסטעס אין די פראווינץ־שטעדט האבען באקומען צירקולארען מיט אנווייזונגען ווי אזוי זיי זאלען זיך פארהאלטען לגבי דעם ענדעקישען באיקאט. עס דארפען ניט דערלאזט ווערען קיין שום באיקאט־מיטינגען און אלערליי באיקאט־פלוגבלעטלאך און באיקאט־פלאקאטען דארפען גלייך קאנפיסקירט ווערען, און זייערע פארשפרייטער דארפען באשטראפט ווערען.

פון א געוויסער גרעסערער פראווינץ־שטאדט גיט מען איבער, אז פאריגען זונטאג איז דארטען דער גלח ארויסגעטראטען אין קירך מיט א שארפער אנטיסעמיטישער רעדע, אין וועלכער ער האט אויפגעפאדערט דעם עולם ניט צו קויפען ביי קיין אידען. אויפ'ן צווייטען טאג האט דער סטאראסטע גערופען צו זיך דעם גלח און איהם דערמאנט, אז א קירכע איז אזא פאר תפילות אבער ניט פאר העצערישע רעדעס און פאר טרייבען האס צווישען איין טייל באפעלקערונג און דער צווייטער. דער גלח האט באקומען א שארפע ווארנונג, אז מעהר זאל זיך אזעלכעס ניט איבערחזרן.

אפענע אויגען

(פון דער סעריע: אין די חסידישע הויפען)

פון מ. אינדריטין.

צווישען די חסידים פון פריסטיקער ז"ל האט ר' לייב דער חזן געהאט א געוואלדיג גרויסען שם. אז ער פלעגט זיך שטעלען ביים עמוד דאווענען, פלעגען חסידים זאגען, האט מען געפיהלט, ווי די כחות געהען אויס פון מתיקות. זיינע נגונים פלעגען ממש אריינדרינגען אין הארצען און האבען ארויסגערופען א געפיהל פון התרוממות הנפש, א געפיהל פון יראה און אהבה צום בורא עולם און אין דערזעלבער צייט האט מען אויך געפיהלט חרטה און תשובה.

עפעס זיינען זיינע נגונים געווען אנגעפילט מיט קדושה, מען האט געקענט בחוש פיהלען, אז זיי קומען גלייך פון עולם השירה. חסידים פלעגען זיך רייסען איהם הערען.

און דער דאזיגער ר' לייב איז געווארען חזן אין די מיטעלע יאהרען. עלטערע חסידים, וועלכע האבען איהם געקענט איידער ער איז חזן געווארען, האבען מבטיח געווען, אז ר' לייב האט אפילו קיין ברעקעל נגינה ניט געוואוסט, אז ער האט קיין מויל עפענען ניט געקענט. אז צווישען חברה ווען מען פלעגט זיך נעהמען זאגען א וואלעכעל, א דביקות אדער אן אנדער ניגון, פלעגט ר' לייב זיצען און שווייגען און ווען ער פלעגט אפילו אמאל נעהמען אונטערברומען מיט קהל, איז זיין שטימע געווען א דיקע, א מגושמ'דיגע, אז עס האט געריסען די אויערען.

ווען ער איז פלוצלינג געווארען חזן און חסידים האבען זיך דערוואוסט דערפון, נאר האבען איהם נאך ניט געהערט, האבען זיי שטיל געשמייכעלט.

אויפהערען שמייכלען האבען זיי אויפגעהערט ערשט ווען זיי פלעגען איהם הערען ביים עמוד.

דאמאלט פלעגט מען שוין אויפשטעלען מויל און אויערען, דאמאלט האט מען שוין איהם מיט דער האנט ניט אוועקגעמאכט.

ווי אזוי ר' לייב איז געווארען פלוצלינג א חזן, האט קיינער ניט געוואוסט. איז ער דאך גאר געווען א סוחר. געהאנדעלט מיט וואס עס האט זיך געלאזט. אמת, קיין מזל אין מסחר האט ער ניט געהאט. אמת, עס איז איהם געגאנגען מיט דער פוטער אראפ. בכן? ווערען א חזן מוז מען דאך קענען זינגען? דאס וואס ער איז געווען דער גרויסער למדן, דער גרויסער ירא שמים, דער גרויסער עהרליכער מענש, זיינען געווים מעלות פאר א חזן, אבער ווי קומט ער צו א קול נגינה?

געוואוסט פון דעם האט קיינער ניט. ערשט קורץ פאר זיין טויט האט מען די מעשה ערפאהרען און דאן האט מען זיך שוין אויף דעם ענין לחלוטין ניט געוואונדערט, ווייל ער איז געווארען א חזן על פי פקודת הצדיק דעם פריסטיקער רבי'ן ז"ל.

און וואס חסידים דערצעהלען וועגען דעם, איז ממש מויל און אויערען אויפצושטעלען. נאר אזעלכע צדיקים ווי דער פריסטיקער ז"ל איז געווען האבען עס געקענט באווייזען. וגופא דעובדא הכי הוה.

כאמור, איז ר' לייב געווען דער עהרליכער איד און דער גרויסער למדן. ביי דעם פריסטיקער ז"ל איז ער געווען איינער פון די געהויבענסטע חסידים און ווען נאר ער פלעגט צום צדיק קומען, פלעגט דער צדיק איהם אויפנעהמען מיט גרויס חבה און משתעשע זיין זיך מיט איהם אין ענינים העומדים ברומו של עולם.

אבער ווי גרויס א למדן ער איז געווען, אזוי גרויס איז ער א קבצן געווען. צו וואס ער האט זיך גענומען האט ניט געטויגט, וואס ער האט געקויפט, איז געווען א יקרות, און האט ער שוין אמאל א מציאה געקויפט, איז געפאלען דער מקח און ער האט אלץ ניט פארדיענט. זיין משפחה איז אבער געווען א היבשע, האבען זיי טאקע געליטען גרויס דחקות. ניט איין מאל האט געפעהלט ממש ברויט אין הויז.

ריידען וועגען דעם ענין מיט דעם רבי'ן זיינעם, האט ר' לייב ניט געוואלט. צום פריסטיקער האט ר' לייב געזאגט, פאהרט ער תורה לערנען, חידושי התורה הערען, שעפען תענוג אין דער מסבה פון צדיק, אבער עניני עולם הזה, מיט דעם צדיק זיך שאל בעצה זיין וועט ער ניט. ער איז ניט מגושמ'דיג. אז דער צדיק פלעגט איהם אפילו אמאל א פרעג געבען, וואס ביי איהם הערט זיך, פלעגט ער ענטפערען מיט א "ברוך השם" און פארטיג.

זיין אשה האט איהם אפילו ניט איינמאל אויסגערעדט, פארוואס ער בעט ניט ביים רבי'ן א ברכה אויף פרנסה, האט מען דאך שוין געוואוסט וואס דעם צדיק'ס א ברכה מיינט. אבער ר' לייב האט זיך געמאכט ניט הערענדיג די רייד.

מאכט זיך אבער אמאל, ר' לייב נעהמט זיך קלייבען צום רבי'ן פאהרען — ער האט געוואוינט אין א דערבייאיג שטעדטעל — דערהערט זיין אשה וועגען דעם, זאגט זי איהם, אז זי וועט איהם ניט לאזען פאהרען בשום אופן, סיידען ער וועט איהר צוזאגען, אז ער וועט מיט דעם רבי'ן ריידען מכח א ברכה אויף פרנסה.

געוועהנליך ווארפט זי אויף, ווי דער שטייגער פון א אשה איז, אז ער קימערט זיך ניט וועגען זיין ווייב און קינדער, אז איהם ארט ניט וואס אין שטוב פעהלט אפט ברויט, וואס די קינדער געהען אפגעריסען, נאקעט און בארוועס, און אזוי ווייטער און ווייטער.

ר' לייב הערט און שווייגט. ער וועט באדאי ניט פאהרען, אבער וועגען פרנסה מיט'ן צדיק וועט ער ניט רעדען. איין זאך איז ער אבער מבטיח, דאס באם דער צדיק וועט איהם פרעגען, וואס עס הערט זיך, וועט ער איהם זיין מצב פארצעהלען.

איז די אשה מסכים. קען דען זיין דער צדיק זאל איהם אזא שאלה ניט פרעגען. פאהרט ר' לייב צו זיין רבין. געקומען אהין, נעהמט דער צדיק איהם אויף מיט גרויס חיבה אין זיין חדר מיוחד, רעדט מיט איהם תורה, אבער פרעגען עפעס, וואס זאל פיהרען צו א שמועס מכח פרנסה, פרעגט ער ניט. און אז דער צדיק פרעגט ניט, וועט ער דאך ניט בעטען.

האט ר' לייב פארבראכט ביים צדיק א היבשע ווײלע. פאר'ן אוועקגעהן, בעת ער האלט שוין ביים געזעגענען זיך, פארטראכט זיך דער צדיק א ווײלע און דאן ווענדעט ער זיך צו זיין אורח:

— ווייסט ר' לייב — מאכט דער צדיק — מיר ווילען דיר עפעס זאגען א געהויבענעם ענין. אין דער לופטען זאלסטו וויסען, שוועבען ארום א וועלט מיט קולות און נגונים פון סאמע עולם השירה. די קולות זיינען סאמע קדושה און וואויל איז דעם יעניגען, וואס האט אויערען און הערט. אזא תענוג איז גאר נישטא אויף דער וועלט, ווי הערען די קולות און נגונים. און אז מען האט גאר אפענע אויערען זאפט מען אין זיך די נגונים איין און נאכהער קען מען שוין זיי איבערזינגען פאר אנדערע.

— א טיעפער ענין — גיט ר' לייב צו.

— בודאי א טיעפער ענין, די קולות טראגען זיך שטענדיג פון עולם השירה ווי די שטראהלען טראגען זיך פון דער זון. מיר ווינשען דיר דו זאלסט קריגען אפענע אויערען און די קולות קענען פארנעהמען, וואלסטו דאן אפילו א חזן געקענט זיין.

מעהר האט דער צדיק גארנישט גערעדט.

א פארחידושטער איז ר' לייב פון צדיק אוועק, ער האט דעם רבינ'ס דבורים פארשטעהן ניט געקענט.

נאר ווען ר' לייב האט זיך צו פוס אהיים געלאזען, האט ער פלוצלינג אויפ'ן וועג גענומען הערען ניגונים, וואס ער האט אזעלכעס אויף זיין לעבען ניט געהערט.

ער האט געמיינט ער צוגעהט פון מתיקות. און וואס מעהר די קולות זיינען אין איהם אריינגעדרונגען, אלץ מעהר האט ער געפיהלט זיך דערהויבענער. און פלוצלונג האט ער גענומען די נגונים איבערזינגען אויף א קול מיט הארץ און מיט געפיהל און די נגונים האבען זיך פון זיין האלז געטראגען בסדר אלץ שטארקער, אלץ העכער ווי ער וואלט שוין פון תמיד אן א זינגער געווען.

ר' לייב האט אויפ'ן וועג געזונגען, געקומען אהיים און געזונגען, געקומען אין שוהל און ביים פראווען "תיקון" געזונגען און ווען מען האט זיין זינגען דערהערט, האט עס הערצער געוועקט. הנאה פארשאפט און עס האט לאנג ניט גענומען און ער איז אלס חזן באוואוסט געווארען.

קיין עושר איז ער ניט געווארען, אבער פרנסה האט שוין ניט געפעהלט. דעם רבינס ווערטער זיינען מקוים געווארען. ר' לייב איז טאקע בעוואוסט געווארען אלס ר' לייב דער חזן. דער רבי האט איהם אפענע אויערען געשאנקען, זיי, די צדיקי הדור, איז דאך קיין זאך שווער ניט געוועזן...

ספר השנה ליהודי אמריקה

(אונטער דער רעדאקציע פון מנחם ריבולוב און צבי שרפשטיין — ניו יארק).

פון ד. הימיני

אין אונזער פראזאאישען אמעריקאנעם לעבען, אין א סביבה, וואס איז לחלוטין פרעמד און אפשר פיינטליך צו דער העברייאישער קולטור, אין דער וואכעדיגקייט פון טאג-טעגליכען קאמף פאר'ן עקזיסטענץ, ברעכט דאך פארט ארויס פון צייט צו צייט א ליכט שטראהל, וועלכער צייגט מיט וואס פאר א מסירות נפש עס קעמפען די געצעהלטע העברייאישע שרייבער און דענקער אום אנצוהאלטען דעם העברייאישען ווארט; מיט וואס פאר אן עקשנות זיי זעצען פאר דאס פארשפרייטען און פארטיפען דעם העברייאישען געדאנק סיי אין ווארט און סיי אין שריפט.

אט אזוי דערשיינט שוין פאר די לעצטע 8-9 יאהר דער וואכענבלאט „הדאר'', דא און דארטען געהען אויס א בוך, א בראשור, א זאמל העפט, איז יעדער פון זיי איז מעהר אדער ווענינער א געוויסער ביטראג צו דער נייער העברייאישער ליטעראטור.

די סאמע לעצטע מתנה האבען אונז די העברייאישע אמעריקאנער שריפטשטעלער געגעבען אין דעם לעצטען זאמעל בוך „ספר השנה ליהודי אמריקה''.

דער יאהר בוך איז שוין גאר א וויכטיגער קאפיטעל אין דער געשיכטע פון דער העברייאישער ליטעראטור אין אמעריקע. עס איז ניט נאר פול אין כמות (350 זייטען גרויסען פארמאט), נאר אויך וויכטיג אין איכות. אין איהם געפינען מיר שוין ליטעראַרישע שאפונגען, וואס מעגען פאררעכענט ווערען פאר א צירונג פון דער נייער העברייאישער ליטעראטור.

דער גאנצער זאמעל בוך באשטעהט פון דערצעהלונגען, פאעזיע, קריטיק, עסייען און ערנסטע וויסענשאפטליכע אפהאנדלונגען. שוין די נעמען פון די איינטיילנעהמער, סיי אין דער שעהנער ליטעראטור און סיי אין די אנדערע געגענשטאנדען, זענען פאר אונז א גאראנטי פאר די ערנסטקייט און וויכטיגקייט פון זייערע שאפונגען.

אט אזוי האבען מיר דארטען דעם רעדאקטאר פון „הדאר'', מנחם ריבלוב, וואס האט זיך לאנג קונה שם געווען אין דער העברייאישער פובליציסטיק, מיט א גרויסער קריטישער אפהאנדלונג איבער אונזערע ליטעראַרישע ווערטען, און איז א צווייטען ארטיקעל „אראלי ספרות ומצוקי עתונות'', אין וועלכען ער דריקט אויס זיין גרויס צער וואס די פרעסע שלינגט צוביסלאך אלע בעסטע ליטעראַרישע כחות.

און דאן קומען די אינטערעסאנטע און באלעהרענדע עסייען „סוקולוב'' פון אב. גאלדבערג, „א. נ. גנסין'' פון ש. בם און „יעקב כהן'' פון א. אפשטיין, וואס זענען געשריבען געווארען מיט פיעל געשמאק און פאך קענטעניש.

און צו דעם קען מען אויך צורעכענען דעם אינטערעסאנטען קאפיטעל „דוד גזרה'' פון יוחנן טברסקי, פון זיין נייעם בוך „מרד התבונה'', וואס צוליעב זיין אריגינעלען אינהאלט און זיין פליסיגער שפראך לייענט זיך ממש ווי א לייכטע דערצעהלונג; „על הצחוק בישראל'' פון י. גרינבערג; און דעם וויכטיגען ביבליאגראפישען מאמר פון א. ז. בן ישו אונטער דעם נאמען „יבול ספרותנו בשנת תר''צ''.

נאך רייכער און פארשידענארטיגער סיי אין אינהאלט און סיי אין באריהמטקייט פון די שריפטשטעלער, זענען די דערצעהלונגען און די לידער. אט האבען מיר א נייע גרויסע דערצעהלונג פון ש. ל. בלוך, וואס רעכענט זיך איינער פון די גרעסטע מספרים אין דער העברייאישער ליטעראטור; און אט קומט י. חורגין אין זיין היסטארישער נאוועלע „הורדוס החולה'' אין וועלכער ער דערגרייכט צו א גרויסער קינסלערישער הויך, און דאן האבען מיר א דריטע דערצעהלונג „הצייר ואשתו'' פון ל. א. אריאלי, וואס איז באקאנט צו די העברייאישע לעזער אונטער דעם נאמען אורלוף, מיט זיינע דראמאטישע שאפונגען און דערצעהלונגען, ווי „אגדת המות'' און אנדערע.

רייך און אינטערעסאנט אין אינהאלט זענען די היסטארישע לידער פון אזעלכע באקאנטע פאעטען, ווי סילקינער, רגלסון, מוהר, שמעון גינצבורג. און אין אן אטמאספערע פון אמת'ער פאעזי בריינגען אונז אריין טשערניחובסקי אין זיין מייסטערהאפטער איבערזעצונג פון „מגנו של אכילס'' פון האמער און אפרים ליסיצקי אין זיין „מזמורי בודהאים''. און הלל בבלי האט אונז מזכה געווען מיט א הארציג לידעל — א בריוועל פון א ליידענדער נשמה.

אינטערעסאנט זענען אויך די לידער פון פושקין, אפרתי, גולדנבער און ב. קצנלסאן. אין דער פאעמע אין פראזע „שבת'' פון יעקב פיכמן שפיגלען זיך אפ אמת'ע שבת'דיגע סצענעס פון ירושלים און צפת אין ארץ ישראל.

אחוץ די אויבענדערמאנטע געפינען זיך אויך וויכטיגע ביטראגען אין וויסענשאפטליכע ארטיקלען פון חכמת ישראל א.א.וו. מען זעהט דארטען אזעלכע גרויסע אוטאריטעטען איבער זייערע ענינים ווי אידלזון, דר. ברנשיין, שמעון דובנוב, ש. א. הורודצקי, מארקוס, קרויס, ריידער און דר. רודי.

אט אזוי האט די העברייאישע אמעריקע געשאפען אן אכסניה של תורה, אין וועלכען עס האבען אנטייל גענומען מיט קליינע אויסנאמען שרייבער, וואס האבען געמאכט די לאנד פאר זייער היים, און מיט פיעל רעכט האבען זיי א נאמען געגעבען זייער צוזאמענקונפט „ספר השנה ליהודי אמריקה''. לאמיר האפען אז עס וועט ווערען א יעהרליכע ערשיינונג אין אונזער לעבען.

אין שוהלען און ארגאניזאציעס

אין בית המדרש הגדול „שערי ציון'', איסט טאראנטא

זונטאג דעם 27-טען דעצעמבער איז געפראוועט געווארען אין בערקעלי סטריט שוהל „שערי ציון'' די יעהרליכע חברה קדישא סעודה. מר. חיים ווייזער, דער גבאי, האט אויפגערופען הרב ריזענמאן שליט''א, דער איסט טאראנטאר רב. הרב ריזענמאן האט באגייסטערט די צוהערערס מיט זיין דרשה מעניני יומא. מר. נחום סאלאמאן, דער פרעזידענט פון דער שוהל, האט מנדב געווען סחורה אויף א חופה, און די רביצען ריזענמאן האט אויסגענעהט די חופה מיט פארשידענע פסוקים. מר. און מרס. סאלקאוויטש, טרעזשורער; מר. און מרס. ווײנטראב, און מר. און מרס. אלבערט און מר. און מרס. פערסאווסקי האבען געוואונען, אז זייערע נעמען זאלען ווערען אויפגעשריבען און אויסגענעהט אויף דער חופה. די אפיסערס פון די ליידיס אוקזילערי „שערי ציון'' אויף איסט טאראנטא מיט מרס. אסתר פערסאפסקי בראש. האבען געקאכט און געסערווירט די סעודה. דער חזן מר. קליין האט געמאכט „אל מלא רחמים'' פאר די נשמות וואס זענען איינגעשריבען אין פנקס דח''ק. מר אלבערט און מר. קיינער האבען גערעדט. דער עולם האט מנדב געווען קרוב צו צוויי הונדערט דאלאר פאר די חברה קאדישא.

ליידיס אוקזילערי פון יוקליד עווענױ תלמוד תורה

מרס. מילער, די פרעזידענטין פון דער ליידיס אוקזילערי, לאזט וויסען, אז די ליידיס אוקזילערי האט באשלאסען צו ארגאניזירען א באזאר לטובת דער ת''ת, און זי בעט אז די, צו וועמען קאמיטעס וועלען זיך ווענדען פאר הילף צום באזאר, זאלען זיי פריינטליך אויפנעהמען.

בני ישראל המזרחיים

די יעהרליכע חברה קדישא סעודה ביי די בני ישראל המזרחיים איז הייאהר, זונטאג דעם 27-טען דעצעמבער, אפגעהאלטען געווארען אויפ'ן פרעכטיגסטען אופן. ביי געדעקטע טישען מיט אלעם גוטען האט זיך דער עולם פיין אונטערהאלטען. דער פרעזידענט פון שוהל, מר. י. עפשטיין, האט אין טרעפליכע ווערטער פאהערליכט דעם מנהג פון דער פייערונג און געוואונשען די אפיסערס פון דער חברה קדישא, אז זיי זאלען קיינמאל ניט האבען וואס צו טאן. באלעהרענד איז אויך געווען די רעדע פון הרב קעלמאן שליט''א און באזונדערס אינטערעסאנט האט גערעדט מר. ב. גודמאן.

באדייטענדע סומען זענען געזאמעלט געווארען פאר דער שוהל, פאר דער ת''ת, פאר די צעירי המזרחיים א דאנק דער אנרעגונג פון מר. ש. גוטמאן און מר. ווײנבערג, און פאר טשאריטי.

א. ז. שטיינווארצעל, סעק.

צום באריכט פון עזרת נשים סאסייטי

אין דעם באריכט פון דער עזרת נשים סאסייטי, וואס איז געדרוקט געווען לעצטע וואך, איז ארויסגעלאזען געווארען דורך א פארדריסליכען טעות דער נאמען פון מרס. בראונשטיין, וואס איז דערוועהלט געווארען אלס צווייטע וויס-פרעזידענטין.

אין מאזירער סאסייטי

פאלגענדע באאמטע זענען דערוועהלט געווארען פאר'ן יאהר 1932:

פרעזידענט — א. ראזענבלאט (ביי אקלאמיישאן).

וויס-פרעזידענט — ד. בראון.

טרעזשורער — מ. יפה.

טראסטיס — ע. בראון און א. מאס.

גבאים — א. ל. לאיעווסקי און גלאזמאן.

גרענד ארדער אף איזראעל, קיעוו פאראל ליידיס אוקזילערי

אן עלעקשאן מיטינג איז פארגעקומען מיטוואך, דעם 23-טען דעצעמבער, אין לייבאר לייסעאום. פאלגענדע זענען דערוועהלט געווארען:

שניר, טשערליידי; לוקאטש, וויס-טשערליידי; סאקאלסקי, טרעזשורער. גוטמאן און גרינבערג סעקרעטארע: טראסטירס — לעקאטש, וואלדערמאן און גרינספאן; ביבנאוויטש און האמער, מארשאלס; גרינספאן און פאווילינס, האספיטעלערינס; סטיין, גארדיען.

לאגיוער סיק בענעפיט סאסייטי

זונטאג, דעם 20-טען דעצעמבער, איז אפגעהאלטען געווארען א ליטעראַרישע פארזאמלונג אונטער'ן נאמען פון פנחס גרינבוים.

אין פראגראם האבען אנטייל גענומען מר. פערסיקאוו, מר. בעסער און מרס. עטל גרינבוים.

אויף דער איניציאטיוו פון מר. גרינבוים, מר. פערסיקאף, מר. מאנדעל און מר. פרידמאן, האט זיך געגרינדעט א ליידיס אוקזילערי מיט פאלגענדע באאמטע: מרס. טרייסטער — פרעזידענטין; מרס. ארא — וויס-פרעזידענטין; מרס. ווייכליצקי — סעקרעטארין; מרס. זילבערבערג — טרעזשורער, און מרס. פערסיקאף — ערשטע טראסטי.

ביי די ווארשאווער לאדזער מ. ב. אסאסיאיישאן

זונטאג דעם 27-טען דעצעמבער איז אפגעהאלטען געווארען א מיטינג פון די ווארשעווער לאדזער מ. ב. אססאסיאיישאן אין פאלקס פאראיין האל. עס איז פארגעקומען אינסטאליישאנס פון די נייע באאמטע פאר דעם יאהר 1932. די פאלגענדע זענען אינסטאלירט געווארען:

פרעזידענט מ. קרן (דערוועהלט ביי אקלאמיישאן) וויס-פרעזידענט, דזש. דזשייקאבס (ביי אקלאמיישאן); טרעזשורער, אלבער (ביי אקלאמיישאן); פינאנץ סעקרעטאר, מערי גאשינסקי (ביי אקלאמיישאן); רעקארדינג סעקרעטאר, משה ברוך דאווידזאהן; טראסטיס — ל. פישער, מ. מילארד; רעליעף קאמיטע — רייז, א. גקער; האספיטעלער, מ. הערים; אינערווארכע, זישע גיבס; טשערמאן פון באארד אף דירעקטארס, קראקאווסקי; סאשעל קאמיטע, מ. הערים. אין עקזעקוטיוו: אייזער, גאלדפיעלד, קאפער, סאבאל, ל. מילארד, שטיידער, לעהרער. פריינט רייז איז ערוועהלט געווארען צו אינסטאלירען די נייע באאמטע. עס איז אויך אפגעגעבען געווארען א יעהרליכער אודיט באריכט וועלכער צייגט א צופלוס אין פינאנץ און אויך אין מעמבערשיפ.

קירקלאנד לייק, אנט.

מאקס קאפלאן, א גוט באקאנטער היגער איינוואוינער, איז צום 6-טען טערמין דערוועהלט געווארען אלס קאנטראלער.

א דובינסקי.

צו די סעקרעטארען פון ארגאניזאציעס

אריינשיקענדיג אייערע באריכטען האט אין זינען פאלגענדע כללים:

1. שרייבט מיט טינט אויף איין זייט פאפיר.
2 אייער באריכט מוז זיין אין רעדאקציע ניט שפעטער ווי מיטוואך.
3. שרייבט קורץ און צום פונקט ווי ווייט מעגליך.

א אידישער 'ליטעראט' ערמארדעט זיין פרוי

די פוילישע צייטונגען מעלדען, אז אין גראדנא האט געוואוינט א אידישער שריפטשטעלער יצחק מיליקאווסקי צוזאמען מיט זיין פרוי פרומע. ער האט געשריבען סצענארען פאר פילמען. לעצטענס האט דער ליטעראט פארנאכלעסיגט זיין פרוי, געהאט א געליעבטע. דערפון זענען פארגעקומען קריגערייען צווישען זיי.

פאריגע וואך איז די פרוי געשטארבען אויף א געהיימניספולען אופן.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער מאן האט די פרוי דערשטיקט. מען האט איהם ארעסטירט און עס דראהט איהם טויט-שטראף.

די צייטונגען ווייזען אן, אז אין זיינע פילם-סצענארען פלעגט מיליקאווסקי אלץ פארשטעלען אזעלכע גרויזאמע סצענעס.

רייסט די אידישע פרוי אויף די אויגען פון דער וועלט מיט איהר רייכער קליידונג?

פון בן בת-שבע.

אין בערלין איז פארגעקומען א דעבאטע, וועלכע איז אראנזשירט געווארען פון דער דארטיגער אידישער קהלה איבער דער טעמא: "די אידישע פרויען רייסען אויף די אויגען פון אנטיסעמיטען מיט זייער קליידונג און פוץ, אדער ניט".

אין דער דעבאטע האבען זיך באטייליגט צוויי פרויען. איינע א אידישע מיט דעם נאמען מארגאריטא ערדעלהיים און א ניט-אידישע פרוי מיט דעם נאמען ריקע.

מאדאם ערדעלהיים האט געטענה'ט אז די אידישע פרויען זיינען ניט די איינציגע וואס ווילען זיין שעהן געקליידעט און די אורזאכע וואס פיעלע דייטש-אידישע פרויען זיינען שעהן געקליידעט איז דאס וואס זיי זיינען פארבינדען מיט קליידער געשעפטען און זוכען אין א געוויסער מאס צו אדוועטייזען די געשעפטען.

מאדאם ריקע'ס ענטפער איז געווען, אידישע פרויען זוכען אויסצוצייכענען זיך צופיעל מיט זייער קליידונג און רייסען דערמיט אויף די אויגען.

עס דארף געזאגט ווערען — גיט איבער דער קארעספאנדענט וואס האט טעלעגראפירט די נייעס, אז די טענות פון מאדאם ערדעלהיים זיינען געווען ווענינער איבערצייגענד.

די דאזיגע פראגע פון רייכע קליידער איז גארניט אזא גרינגע, וואס מען קען אוועקמאכען מיט דער האנד. די תאוה צו רייכע קליידער, ווי יעדער שטרעבונג צו לוקסוס ווערט געטריבען פון לייכטזיניגקייט — שוין גארניט קיין גרויסע מעלה.

א פרוי וויל אלע מאל אויסזעהן שעהן דאס איז נאטירליך און עס איז ניט פאראן קיין אורזאכע, ווארום א אידישע פרוי זאל זיין אן אויסנאהם. אויב די שעהנע קליידונג פון דער פרוי, רייסט אויף די אויגען פון די אנטיסעמיטען, איז זיכער ניט קלוג צו זאגען, אז מען דארף זיך ניט קליידען שעהן. וויל מען זיך רעכענען דערמיט, וואלט קיין איד ניט באדארפט שטודירען, ווייל דאס רייסט אויך אויף די אויגען פון דעם שונא ישראל. נאך מעהר, א איד וואלט איננאנצען ניט באדארפט עקזיסטירען אויף דער וועלט — אויב ער זאל זיך רעכענען דערמיט, וואס עס געפעהלט יא אדער עס געפעהלט ניט דעם אנטיסעמיט.

מענשען קענען ניט איינארדענען זייער לעבען, לויט דעם וואס עס געפעהלט זייערע שונאים. זיי לעבען לויט זייער פארשטאנד, זיי דארפען אבער טאן אלעס אין זייערע כחות, דערמיט ניט צו וועקען מעהר שנאה.

אפזאגען זיך פון שעהן קליידען צוליעב אנטיסעמיטיזם, איז זיכער ניט קיין שכל'דיגע זאך.

אבער לאמיר פאר א מינוט א טראכט טאן: וואס ווערט געמיינט אונטער דעם ווארט שעהן קליידען?

פארשטעהען טאקע אלע פרויען דאס זעלבע מיט דעם ווארט "שעהן" ווען עס האנדעלט זיך וועגען קליידונג? אויף דער פראגע קען מען ניט ענטפערען אזוי גרינג, ווייל די מיינונג פון די פרויען איז פארשיעדענארטיג.

א טייל פרויען מיינען טאקי שעהן אין בוכשטעבליכען זין פון ווארט. קליידער וואס זאלען עטוואס צוגעבען צו זייער אויסזעהן און חן, וואס זאלען ארויסרופען אויפמערקזאמקייט צו זייער פערזענליכקייט. דאס איז א נאטירליכע זאך און יעדע פרוי, וואס זוכט דאס ניט, פעהלט איהר עטוואס פון דעם וואס א פרוי דארף באזיצען. געגען אזא באגריף פון שעהנקייט קען קיין מענש מיט געשמאק און פארשטאנד ניט ארויסטרעטען און ווען אימיצער טהוט דאס יא דארף מען זיך מיט איהם ניט רעכענען.

עס זיינען אבער פאראן פרויען וואס האבען אן אנדער באגריף וועגען שעהנע קליידער. ביי זיי מיינט שעהנע קליידער קאסטבארע קליידער, וואס רייכער (ניט שעהנער) די קליידער זיינען, אלס מעהר נעהמען זיי זיך דערמיט איבער. זיי זוכען ניט צו ציהען די אויפמערקזאמקייט צו זיך נאר צו זייערע קליידער. געגען אזא באגריף פון שעהנע קליידער, מוז מען גארניט זיין קיין אנטיסעמיט אז עס זאל אויפרייסען די אויגען.

ליידער איז פאראן אזא ערשיינונג אין אידישען לעבען.

איהר טרעפט דאס זעהר אפט ביי די פרויען פון ארויפגעארבייטע גבירים. ווען זיי קומען אריין אין די פעדערען ווייסען זיי ניט וואס צו טאן, אום צו מאכען מעהר בולט זייער רייכקייט און זיינען זיך טאקע מכון אויפצורייסען די אויגען. ניט זיי קענען אפשאצען אמת'ע שעהנקייט, ניט זיי האבען דערצו א באציהונג. וואס שרייענדער די קאלירען זיינען אלץ מעהר גלויבען זיי, ציהען זיי די אויפמערקזאמקייט. וואס גרעסער עס זיינען די דימאנטען מיט וועלכע זיי באהענגען זייערע קליידער, אלץ מעהר שטעלען זיי זיך פאר. איז גרעסער זייער עשירות.

מוז מען ניט זיין קיין אנטיסעמיט צו דערפיהלען אן עקעל צו אזא מין "שעהן" קליידען זיך און אויב די דעבאטע אין בערלין איז נעגאנגען אויף די דאזיגע ליניעס איז גארניט שווער צו פארשטעהן, ווארום די אידישע פרוי האט ניט אזוי שטארק אויסגענומען און איהר געגנערין איז געווען מעהר איבערצייגענד.

אידישע פרויען זיינען אלע מאל געווען צניעותדיג. דאס איז אויך ארויסגעבראכט געווארען אין זייער קליידונג. וואס איז געווען איינפאך און דאך צוגעגעבען חן.

ווען ארויפגעארבייטע אידישע פרויען זוכען רייץ אנשטאט חן און באנוצען זיך מיט ביליגע מיטלען — איז דאס גאר ניט קיין גרויסער שבח.

אלזא, עס האט ניט צו טאן מיט אנטיסעמיטיזם, נאר עס איז א פראבלעם פון דער ענטוויקלונג פון דער אידישער פרוי און עס לוינט זיך אין דעם אריינצוטראכטען.

עס וואלט גאר ניט געשאדעט. ווען מען טראכט זיך אין דעם אריין.

א תקיעת-כף איבער'ן מת אויסצוקויפען די פראטעסטירטע וועקסלען

פון ווילנא שרייבט מען:

אין ווילנא איז מיט א פאר טעג צריק פלוצלינג געשטארבען דער אידישער שוסטער הירש טראקינסקי, וועלכער האט איבערגעלאזט א קראנקע פרוי מיט זעקס קינדער.

די סיבה פון אומגעריכטען טויט איז געווען דאס, וואס טראקינסקי האט מיט א קורצער צייט צוריק זשירירט א געוויסען מ. ר. וועקסלען אויף 200 דאלאר; די וועקסלען זענען אוועק אין פראטעסט און טראקינסקי האט אליין געמוזט אויסקויפען מיט דעם נדן פון זיין טאכטער.

דאס האט אויף איהם שרעקליך געווירקט; פון גרויס עגמת נפש האט ביי איהם געפלאצט אן אדער אין קאפ און ער איז געשטארבען.

גלייך נאכ'ן טראגישען פארפאל האט די פאר'יתומ'טע פאמיליע געפאדערט ביים בעל-חוב די געלט; דער בעל-חוב האט דעמאלט ארויסגעגעבען 60 וועקסלען צו 30 גילדען אנשטאט די פראטעסטירטע $200, און געגעבען א תקיעת כף איבער'ן מת, אז ער וועט דעם חוב פינקטליך רעגולירען.

◆

א אידעאליסטקע איז אן עלטערע מיידעל, וועלכע גלויבט, אז די מאנסביל זענען קלוג גענוג ניט צו הייראטען א מיידעל, וואס איז קליגער פון זיי

נייעס פון איבער גאנץ קאנאדע

שכירות פון רעגירונגס אנגעשטעלטע פאר־לאמענט מיטגלידער און סענאטארען וועלען מעגליך געשניטען ווערען

אטאווא, יאנואר 3.

א ווייט פארשפעטיגטער קלאנג זאגט, אז זייענדיג געצוואונגען צו פארקלענערען דעם בודזשעט פאר'ן קומענדען יאהר, וועט די רעגירונג שניידען די שכירות פון די רעגירונגס באאמטע אויף 10 פראצענט. דאס האלט איינגעשפארט דער רעגירונג ארום 9 מיט א האלבען מיליאן דאלער.

איידער אבער מען וועט זיך ווענדען צו באאמטע מיט'ן פארשלאג אנצונעהמען קלענערע שכירות, וועלען די פארלאמענט מיטגליעדער און סענאטארען אויך מוזען מסכים זיין צו פארקלענערטע פארגיטיגונג.

די סומע, וואס וואלט דורך דער פארקלענערונג איינגעשפארט געווארען, איז ניט קיין באדייטענדע, ווייניגער ווי א האלב מיליאן דאלער, אבער עס וועט געטאן ווערען צוליעב דעם פרינציפ און אלס מוסטער פאר אנדערע.

האנדעלס לייט, וואס זיינען אונצופרידען מיט דעם געפלאנטען אומזאץ שטייער, האבען זיך געווענדעט צו דער רעגירונג מיט א פארשלאג צו פארגרעסערען דעם סיילס־טעקס און פארקלענערען די צאהל אויסנאהמען. עס ווערט אויך גערעדט, אז דער הכנסה שטייער וועט געהעכערט ווערען און פיעלע אויסנאהמען וועלען אפגעשאפט ווערען.

קארל מ. הערליק און מאריס עזרין

אנאנסירען, אז זיי האבען פארמירט א פארטנערשיפ צו פראקטיצירען לאו אונטער דער פירמע

HERLICK & EZRIN

רומס 312־311 מענינג טשעמבערס
72 קווין סטריט, וועסט
(געגענאיבער דעם סיטי האל)
טעלעפאן: עדעלייד 3138, 3139

די פירמע וועט זיך באשעפטיגען מיט עניני פון קרימינעלען און ציווילען געזעץ, איינשליסענדיג קארפארייששאן און באנקראט געזעץ און וועט זיך ספעציאליזירען אין ריעל עסטייט, בילדינג און מארטגיידזש געזעץ. אין די קומענדע 6 מאנאטען וועט די פירמע געבען אומזיסטע יורידישע הילף צו א געוויסע צאהל רעקאמענדירטע פון דער אידישער צדקה פעדעראציע, וואס קענען נישט באצאהלען.

Dr. W. H. COLBORNE

מאכט באקאנט, אז ער האט זיך צוריקגעקערט פון ניו־יארק, וואו ער האט פאר די לעצטע צעהן יאהר פראקטיצירט און שטודירט דענטיסטרי און וועט זיך פארנעהמען מיט אלגעמיינער פראקטיק אין

קענט בילדינג, רום 701, טאראנטא
טעלעפאן עלגין 2535

בוטשערס פארזיכטיג

משה גראס פעדעלט ארום מיט פלייש און פארקויפט עס אלס כשר. זייט געווארענט ניט אריינצונעמען אין אייערע בוטשער שעפער דערפון. ווייל עס איז

נבלה וטריפה.

ווען איהר נעהמט אריין אפילו איין זייטעל פון גראס פלייש פאר טרפות אין אייער שאפ און איהר זענט מכשיל את הרבים מיט טריפות און איהר וועט פארעפענטליכט ווערען.

וואורשט פעקטאריס אויפמערקזאם

נעהמט ניט אריין קיין ברוסטען פון די אויבענדערמאנטע בוטשערס אדער פון דעם פלייש פעדלער

די שחיטה פון די פאלגענדע שוחטים איז נבלה וטריפה

אברהם הורוויטץ
באלדווין סטריט
יוסף סירשענבוים
ביי הערשעל רובינשטיין, 846 דאנדעס סטריט.
פישביין קעמעראן סטריט
נחום טאוב (דער אוקראינער)
דאנדעס, קארנער מארקהאם

איז נבלה וטריפה

וועגען הערשעל רובינשטיין דער טשיקען דילער, פון 846 דאנדעס סטריט, וועסט, וועלכער האט אנגעקלאגט די רבנים, האט צוגעזאגט, אז ער וועט ארויסשטעלען דעם טריפה'נעם שוחט און בעטען ביי די רבנים א כשר'ן שוחט אויף זיין פלאץ. ביז יעצט האט ער דאס ניט געטאן, ערקלעהרען מיר אלע אידען, אז די געשאכטענע טשיקענס ביי הערשעל רובינשטיין 846 דאנדעס סטריט וועסט זענען נבלה וטריפה זיי ווערען געשאכטען ביי א טריפה'נעם שוחט

משרד הרבנים:
הרב יהודה ליב גרויבארט
הרב יוסף וויינריב
הרב מאיר צבי לעווי

ועד הרבנים:
הרב יעקב גארדאן
הרב שרגא פייבל ריזענמאן
הרב מרדכי לאנגער
הרב מאיר בערגער

פארדינט $40.41 אויף אמעריקאנער סענטען

וואנקאווער, יאנואר 3.

א פופצעהן יאהריגער אינגעל האט אויסגעפונען א וועג ווי צו מאכען א לעבען א דאנק דעם געפאלענעם ווערט פון

ער האט אויסגעפונען, אז די בענק פארהאלטען די זילבער און גאלד מטבעות פון די פאראייניגטע שטאטען, אבער זיי שענקען ניט קיין אויפמערקזאמקייט צו די קופערנע מטבעות. האט ער זיי גענומען זאמלען, און ווען ער האט אנגעקליבען גענוג, איז ער אוועקגעפאהרען אין בילינגהאם, וואש., האט דארט געקויפט א דרעפט אין שטאאטען געלט און האט איהם געקעשט אין קאנאדע.

דאס געשעפט האט איהם אריינגעבראכט סך הכל 41.40 דאלער, און האט איהם געקאסט נאר עטליכע דאלער אין קאנאדער דאלער.

אויפרייס אין טאראלד פארניכטעט הויז

טאראלד יאנואר, 2.

אן אויפרייס, צושמעטערטע שויבען און א פייער, וואס האט ארומגעכאפט די וואוינונגען פון ד. טראנזא און דזשיימס גילעס, האט ארויסגערופען א מיינונג, אז צום צווייטען מאל פאר די לעצטע צוויי וואכען איז דא אונטערגעלייגט געווארען א באמבע.

דאס גלאז פון דער טראנזא הויז איז פארטראגען געווארען אויף 20 יארד ווייט פון דעם פייער, וואס האט די וואוינונג אפגעווישט פאלשטענדיג. דער פייער האט זיך אויך אריבערגעכאפט אויף דער דערבייאיגער געביידע און האט שטארק באשעדיגט די הויז פון גילעס.

די טראנזא פאמיליע איז מיט א טאג פריהער אפגעפאהרען פון שטאדט אויף א וויזיט און מען האט פון זיי דערוויל נאך ניט געהערט.

די גילעס פאמיליע האט זיך ארויסגעראטעוועט פון הויז, באלד נאכ'ן אויפרייס, ווען פונקען פון דער ברענענדער געביידע האבען אנגעצונדען דעם דאך פון זייער הויז.

דער פאקט, וואס די טראנזא הויז איז פאלשטענדיג פארניכטעט געווארען, מאכט שווער די אויספארשונג, וואס זוכט שפורען פון דעם אויפרייס.

מיט א צוויי וואכען צוריק איז א פרוכט סטאר אין טאראלד צושטערט געווארען פון אן אונטערגעלייגטער באמבע.

פליער פון די שטאטען ארעסטירט פאר אומגעזעצליכן אריינקומען קיין קאנאדע

אבאטספארד, ב. ק. יאנואר 3.

א. ע. פאולסאן, א פליהער פון סיאטעל, וואש. איז ארעסטירט געווארען פון דער פראווינציעלער פאליציי אין סומאס. נאכדעם ווי זיין עראפלאן איז אראפגעפאלען און צושמעטערט געווארען, ווען ער האט זיך געוואלט אויפהויבען צום אפפליהען. ער האט זיך דערקלערט שולדיג אין היגען פאליציי געריכט אין אריינקומען אונלעגאל אין קאנאדע.

ער איז פארהאלטען געווארען ביז דעם 5־טען יאנואר, ווען דער אורטייל וועט ארויסגעגעבען ווערען און ער געפינט זיך דערוויל אין אוקאלא דזשייל.

דייוויד שער און קא

באריסטערס א. א. וו.
האט $50,000.00
אויף ערשטע און צווייטע
מארטגעדזשעס
502־501 סענטראל בילדינג
45 ריטשמאנד סט. וועסט
טעלעפאן עלגין 7600

הרב
יעקב גארדאן
116 בעווערלי סטריט

דער נייער
טעלעפאן נומער
איז
ווייווערלי 6186

200 ראדאמער פרויען האבען געשריבען א ספר, האט עמיצער געוואלט שטערען די שמחה

פון ראדאם טיילט מען מיט:

אויף דער קאושעניצער גאס האט מען ניט לאנג אויפגעשטעלט א ניי בית מדרש. די אידישע איינוואוינער פון יענער געגענט האבען אויף דעם צוועק געזאמעלט צווישען זיך א לענגערע צייט גראשענס און זלאטעס.

צו באצירען דעם נייעם רעליגיעזען בנין האבען די פרויען פון יענע גאסען געשריבען א ספר־תורה. בערך 200 פרויען האבען זיך אין דעם באטייליגט.

די טעג איז פארגעקומען דער סיום הספר, וואס איז נפראוועט געווארען מיט גרוים פאראד.

פון פאדוואלנא גאס, פון באקאנטען סופר ר' מענדיל שיינבוים, האט מען א זייגער 2 בייטאג געפיהרט דאס ספר איבער די גאסען וואהל, ווארשעווער, קאזשעניצער, אונטער דער באגלייטונג פון אידישען ארקעסטער.

קומענדיג אויף דער ווארשעווער גאס ניט ווייט פון טעאטער „ראזמאאיטאשטשי" האט מען צווישען עולם באמערקט, ווי עס עפענט זיך א פענסטער אין דער הויך פון די דארטיגע הייזער, און תוך כדי דבור איז געפאלען א שטיין. דאס פענסטער האט זיך אויגענבליקליך פארמאכט. צום גליק האט דער שטיין קיינעם ניט געטראפען, און ממילא קיינעם ניט געשעדט.

די ארדנער האבען תיכף וועגען דעם געמאלדען דער פאליציי, וועלכע האט באלד אינטערוועניר מיט'ן צוועק אויסצופאהשען פון וואנען דער שטיין איז געפאלען.

[illegible]

די שמחה איז גארניט געשטערט געווארען, און דאס ספר איז אריינגעפיהרט געווארען אין נייעם בית־מדרש אויף קאזשעניצער גאס מיט טענץ און מוזיק.

אדווערטייזט
אין
„זשורנאל"

חפצ'ס
שפייז פעקלאך קיין רוסלאנד

דעליווערט ווי פריהער און דיוטי. 100% גאראנטירט

די באריכטען וועגען אפשטעלען דאס שיקען פעקלאך איז ניט ריכטיג. אויסוואל פון פרישע שפייז, אויך זייף. פעקלאך צוגעשטעלט אין 25 טעג. און אונטערשריפט פאר יעדען פעקעל. מיר שיקען אויך דאלארס און טארגסין ארדערס קיין רוסלאנד. טעלעגראפיש בלויז 25 סענט.

חפצ'ס שיפס קאנטאר
DOMINION TICKET OFFICE
143 קווין סטריט וועסט
עדעלייד 5971
שיפסקארטען — געלט שיקען — סיטיזען פייפערס — מארטגיידזשעס אינשורענס.

אונטערזוכט אייערע אויגען, און קריגט די ריכטיגע גלעזער. דער איינציגער ספעציאליסט. וועלכער איז אויטאריזירט פון גאווערנמענט אלס האבען זיך פאראייניגט צו מאכען א

אפטאמעטריסט
און אפטישען
דר. הענרי העררים
279 קאלעדזש סט.
(לעבען ספעדיינע)
אפען ביז 9 אוהר אין אווענט

Dr. Henry Harris
EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
779 College St. near Sradina
Open until 9 p. m.

דער יערליכער מיטינג
פון
טאראנטאר פאלקס פאראיין

— וועט פארקומען —
היינט, מאנטאג דער 4־טער יאנואר
8 א זייגער אווענט
אין האל פון דעם פאלקס פאראיין, 23 סיסעל סטריט

עלעקשאן פאר אפיסערס

פאר'ן קומענדען יאהר וועלען דורכגעפירט ווערען.

קומט אומבאדינגט צו דיעזען מיטינג. ספעציעלע בריעף זענען באזונדער ארויסגעשיקט געווארען.

דייוו ווילסאן, פרעזידענט.

באמערקונג: — אין פאל דער האל פון פאלקס פאראיין וועט זיין צו קליין פאר דעם מיטינג, וועט דער מיטינג אפגעהאלטען ווערען אין דעם האל פון דער תלמוד תורה עץ חיים, 48 דיארסי סטריט.

וויכטיגע נייעס

פאר דער באקוועמליכקייט פון די אידישע קאסטימערס האבען

די פריימאן ברידער

געעפענט א ברענטש סטאר אין הארץ פון אידישען געגענט

אין 256 קאלעדזש סט.
קארנער קאלעדזש און ספעדיינע

מיט אן אבסאלוט נייעם סטאק

פון טאקסידאס, דרעס סוטס, העטס, העמדער, שיך א. ז. וו. אויך איווינינג רעפס און באני קאוטס פאר ליידים

מיר לאדען דאריבער איין אלע אונזערע קאסטימערס און טאראנטאר אידען בכלל צו באזוכען אונזער נייעם העכסט מאדערנעם סטאר און זיך איבערצייגען, אז אי"ה אויף שמחות איז אונזער סטאר דאס איינציגע פלאץ, וואו מען קאן זיך אויספוצען אין דאס שעהנסטע און בעסטע, פאר זעהר א מינימאלען פרייז.

אויפמערקזאם! מיר האבען אויך איינגעפיקסט אין אונזער נייעסטאר

)— אן ערשט קלאסיגע —(

קלינינג און פרעסינג אפטיילונג

וואו די ארבייט ווערט געמאכט ביי עקספערט בעלי מלאכות און מיר קענען דערפאר גאראנטירען הונדערט פראצענטיגע צופרידענהייט אפילו פאר די זעהר רעדוצירטע פרייזען וואס מיר רעכענען. נעמליך. —

סוטס און קאוטס 75 סענט און דרעסעס $1.00

מיר האבען א פינקטליכע דעליווערי סערוויס און אייער ארבייט קען געמאכט ווערען שנעל, פערפעקט און ביליג.

מיר פארהאפען, אז אונזערע פיעלע באקאנטע ,חברים, פריינט און דער אידישער עולם בכלל וועלען אונז פאטראנייזען. מיר פון אונזער זייט פארזיכערען די בעסטע און ביליגסטע סערוויס.

פריימאן ברידער, 250 קאלעדזש סט.
קינגסדייל 0991
און 571 יאנג סט. קינגסדייל 3270

STANDARD THEATRE

אונזער נייער טעלעפאן נומער איז: ווייווערלי 6950

אב. קאנוט פרעזענטירט די גרויסע קינסטלער קא.
פלארענס וויים, משה אוישער
יעקב זאנגער צוזאמען מיט אונזער קינסטלער קאמפאני:
אנא טייטעלבוים, אסתר פיעלד, חוה זיממאנד, סטעלא שולמאן, יצחק ליפינסקי, סימאן קראסנאוו, היימאן ראפאפארט, נחמיה מאווים און אליקס אמאסיא.

היינט מאנטאג דעם 4־טען יאנואר
ליידיס פריי 2 פאר 1
באריס טאמאשעפסקי'ס
! אידישע אפערעטא:

דאס
פינטעלע איד

אויפגעפיהרט פון משה אוישער
די גאנצע קאמפאניע נעהמט אנטייל.

אין פארברייטונג: "קינדער פון דער אונטערוועלט"

STANDARD THEATRE
WAVERLY 6950

א גרויסער יום טוב מאנטאג דעם 11־טען יאנואר
עהרען אווענט פאר דער באליבטער

אסתר פיעלד
שוישפילערין און זינגערין
עס וועט געשפילט ווערען
מ. שומסקי'ס מוזיקאלישע קאמעדיע

דאס אדעסער ווייבעל

פון ל. פריימאן. איינגעשטודירט און דיריגירט פון מ. גינזבורג.
נאך דער פארשטעלונג וועט געפראוועט ווערען
ד יזילבערנע חתונה פון אסתר פיעלד אויף דער בינה.
דער באריהמטער חזן ב. וולאדאווסקי וועט געבען חופה וקדושין.

אפיס:
45 ריטשמאנד סט. וועסט
904־905 סענטראל בילדינג

אפיס טעלעפאן:
עדעלייד 3083
הויז טעלעפאן: טריניטי 1078

לאיער סאול איזען ב.א.
SOL. EISEN, B.A.

באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק
געלט צו לייען אויף מארטגיידזשעס
מארטגיידזשעס געקויפט

לאיערס גלעס און דיקלער
פון
GLASS - DICKLER & CO.

501 ־ 465 דאמיניאן בילדינג, 465 בעי סט.
אפיס טעלעפאן: עדעלייד 1168 — 1169
אלגעמיינע, ציווילע און קרימינעלע לאו־פראקטיק.
געלט געליהען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס.

אפיס טעלעפאן:
עלגין 1619

נאך אפיס שטונדען:
טריניטי 1446.

לאיער
ה. ס. מאנדעל
פון
גודמאן און מאנדעל
באריסטערס, סאליסיטארס א. אז. וו.
רומס 40—41 אימפיריאל באנק בילדינג 171 יאנג סטריט

אפיס:
45 ריטשמאנד סט. וועסט
705 סענטראל בילדינג.

אפיס טעלעפאן:
ווייווערלי 2211
הויז טעלעפאן קינגסדייל 3419.

לאיער ב. וויינבערג ב.א.

באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק
געלט צו לייען אויף מארגיידזשעס.
מארגיידזשעס געקויפט.